

Demokratik özerklik ve ilgili fezlekeler

1-2 ve 31 no'lu fezlekelerle ilişkin kısmen savunmalarımı yaptım. Üç fezlekedede de eksiklikler olduğu için, tamamlanması gereken hususlar olduğu için savunmalarım yarım kaldı. Dolayısıyla bir sonraki celsede, umut ediyorum ki, onlar tamamlanmış olur, ben de savunmalarımı tamamlamış olurum.

Biriyle ilgili hem delillerimizi henüz kullanmıştık, 31 no'lu fezleke, hem savunmamızı tamamlamıştık, hem de siz zaten ek savunma hakkı tanıdınız. 1 ve 2 no'lu fezlekelerde de CD kayıtları vs. yoktu. Dolayısıyla o fezlekelerle artık değinmiyorum, sonraki aşamalarda istenen evraklar geldikçe savunmalarına devam edeceğim. Şimdi 3 no'lu fezleke ve bağlantılı fezlekelerle ilgili savunmaları yapacağım.

Burada daha önce de size söylediğim fezlekedir. Demokratik özerklik, özellikle de hendek-barikat, şehir çatışmaları döneminde yaşanan olaylar sırasında yaptığım açıklamalar ve konuşmalara dair fezlekedir bütün olarak. Dolayısıyla bunlar birbiriyle bütün olarak bağlantılı olduğu için, peş peşe savunmalarımı yapmaya çalışacağım. Bugün itibariyle yetiştirebildiğim kadar, fezleke ile ilgili savunma yapmak istiyorum. Yarın ağırlıklı olarak avukatlarım hazırlık yaptığı için avukatlarım söz almak istiyorlar, dolayısıyla yarın avukatlarım savunmayı tamamladıktan sonra, hangi saatte bitirebilirsek, biz kendi açımızdan savunmalarımızı bitirmiş olacağız.

Sıralamayı 3 no'lu fezlekeden başlatmıştım, ama kronolojik olarak aslında 9 no'lu fezlekeden başlamak gerekir. Tamamı işte hendek-barikat kazılan ilçeler, çatışmaların yaşandığı ilçeler, burada yaşanan olaylara ilişkin açıklamalar. Fakat hiçbir fezlekedede benim hendek kazdığım, barikat oluşturduğum, herhangi bir silahlı çatışmaya girdiğim ve herhangi bir silahlı faaliyet içerisinde bulunduğum iddia edilmiyor.

Fezlekelerin tamamı, benim yaptığım konuşmalarla demokratik özerkliğe sahip çıkmam ve bu atıfla hendek-barikat olaylarını sahiplenmem ve desteklemem üzerine kurulmuş. O nedenle, geçen celsede de ben demokratik özerklik ile ilgili fikirlerimi, partimin düşüncelerini, programlarımızdaki önerilerimizi kısmen ifade etmiştim. Fakat madem ki, savcı demokratik özerkliği sözlü olarak savunmuş olmamı suç olarak görmüş, o halde ben demokratik özerklik ile ilgili bugüne kadar ne demişim, partim ne demiş, ne konuşmuşuz bütünlüklü olarak öncelikle onu anlatarak başlamak istiyorum.

Seçmene demokratik özerklik modeliyle Türkiye'de yeni bir idari model vaat ettik

Bizler 2007 yılında bağımsız milletvekili adayları olarak seçilip parlamentoya girdikten sonra Demokratik Toplum Partisi'ne üye olduk ve DTP'nin parlamentodaki grubunu oluşturduk. DTP'nin o tarihteki parti programında, resmi olarak demokratik özerklik Türkiye'de bir idari mekanizma çözümü olarak savunulmuş, gerek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na sunulmuş, gerekse seçim dönemlerinde seçim beyannamesi olarak bütün seçmenlere dağıtılmış ve alenileşmiş bir parti ilkesidir. 2007 yılından

HDP Genel Merkezi: Barbaros Mah. Tahran Cad. Büklüm Sok. No: 117 Kavaklıdere/Çankaya ANKARA

Tel: 0312 427 17 80 Fax: 0312 428 89 57

beri, yani ben siyasete girdiğim andan itibaren mensubu olduğum bütün partilerin programlarında vardır. Sizler istetmiştiniz, gelmiş mi gelmemiş mi bilmiyorum, herhalde savunmalarımı tamamladıktan sonra gelen evrakları okuyacaksınız.

2011 yılında biz yeniden bağımsız milletvekilleri olarak seçime girdik. Emek, Demokrasi ve Özgürlük Bloku'yu bağımsız adayların ortak ismi. Seçildikten sonra Barış ve Demokrasi Partisi'ne geçiş yaptık. Barış ve Demokrasi Partisi'nin hem seçim beyannamesinde, hem bildirgemizde, hem parti programında aynı şekilde demokratik özerklik ayrıntılı bir şekilde tartışılmış, ne olduğu, amacının ne olduğu, içeriğinin ne olduğu uzun uzun anlatılmış ve bizler de gittiğimiz her seçim bölgesinde, her mitingte, katıldığımız her programda, tv programlarında, röportajlarda altını çize çize bu konuda görüşlerimizi paylaşmışız. Sadece seçim döneminde değil, seçildikten sonra bütün parlamento faaliyetlerimizde, yeri geldiğinde, söz bu konuya geldiğinde açık olarak demokratik özerkliği savunmuşuz ve biz bir siyasi proje olarak seçildiğimizde, iktidara gelecek kadar oy aldığımızda, seçmene demokratik özerklik modeliyle Türkiye'de bir idari model vaat ettiğimizi ilan ede ede oy almışız.

Örneğin şöyle ifade edilmiş parti programımızda, başlığı şöyle: Demokratik özerk yönetimler kurulacak. Bu doğrudan seçene vaadimizdir. İdari yapının demokratikleştirilmesi için çözüm önerimiz bölgesel yönetimler şeklinde tanımladığımız demokratik özerkliktir. Demokratik özerklik, öz yönetim anlamına gelir. Demokratik özerkliği, demokratik cumhuriyetin özüne uygun niteliklerinin pekiştirilmesi olarak görmekteyiz. İddia edildiği üzere bölünmenin ve parçalanmanın değil, demokratik birliğin, doğrudan ve katılımcı demokrasi modelinin güvencesi olacak olan demokratik özerkliğin hayata geçirilebilmesi için yeni anayasa çalışmaları ile birlikte siyasi ve idari yapılanmada köklü bir reforma gidilmesi gerekmektedir.

Yani demokratik özerkliği nasıl hayata geçireceğimizi de seçim beyannamemizde, parti programımızda ifade etmişiz. Yeni bir anayasa yapacak gücümüz olursa, bizler yeni anayasa ile birlikte seçmenin desteği ile, halkın iradesi ile demokratik özerklik modelini öneriyoruz. Her partinin idari modelleri ilgili farklı görüşleri olmuştur. Bazı partilerin idari modelleri ilgili tartışmaları, önerileri yoktur, ama partimizin demokratik özerklik modeli tıpkı bugün AKP'nin başkanlık modeli gibi, işte CHP'nin demokratik parlamenter sistem merkezi yapı önerisi gibi, bir partinin demokratik siyasal alanda meşru bir önermesinden başka bir şey değildir.

Şimdi bunları uzun uzun anlatacağım, anlatmam gerekiyor. Çünkü iddianame şu algı üzerine kurulmuş: Hendek barikat kazıldı, Selahattin Demirtaş da, diğer HDP'liler de özerkliği savundu. Hayır. Ortada ne hendek, ne barikat varken, ne bir çatışma varken, ne de bu konuda bir gerilim varken biz 2007 yılından beri istikrarlı bir şekilde demokratik özerkliği her yerde savunduk. Hendek barikat döneminde neyi savunduk, ne yapmaya çalıştık, her fezlekede ayrıntılı detaylarıyla anlatacağım sizlere. Neler olduğunu detaylarıyla elimdeki basına yansımış konuşmalarımıyla birlikte anlatacağım.

Fakat Cumhuriyet Savcılığı hakkımızda bir iddianame hazırlarken, CMK'ya göre sadece aleyhimize olan delilleri değil lehimize olan delilleri de toplamalıydı. Demokratik özerkliği biz Türkiye'de hendek barikat olayları, çatışmaları başladıktan sonra sanki savunmaya başlamışız ve hendek barikat

olaylarıyla ya da örgütün verdiği talimatlarla biz demokratik özerkliği savunmuşuz. O zaman biz özerkliği savunmakla hendek barikatı otomatikman desteklemiş oluyoruz algısı yaratılmaya çalışmış.

Selahattin Demirtaş demokratik özerkliği nerelerde konuşmuş, buna dair tek bir cümle, tek bir bilgi, dosya bulamazsınız. Bunların hepsini maalesef bizler mahkemeye suçsuzluğumuzu ispat çerçevesinde sunuyoruz. Madem ki suçluluğumuz ispatlanamıyor, kamuoyunda oluşan algı da, kanaat da aleyhimize olduğu için, tarih içerisinde son on yıldır yapılmış konuşmalarımın alıntılar yaparak, örnekler vererek ifade etmek zorundayım ki, nasıl istikrarlı bir şekilde ve bir siyasi faaliyet olarak ben bu meselenin üzerinde durmuşum, iyi anlaşılır olsun.

Benimle ilgili algı yaratma hevesi içinde olanlar hariç, hiç kimse demokratik özerkliği bir bölünme projesi olarak tartışmadı

Halkların Demokratik Partisi'nin de aynı şekilde parti programındadır. 7 Haziran seçimlerinde, ben Cumhurbaşkanı adayı olduğumda, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde açıkça seçmene vaadimiz; ben Cumhurbaşkanı olayım, bana oy verirsiniz ve Cumhurbaşkanı seçilirsem, şu andaki Cumhurbaşkanı'nın yetkilerinin büyük bir kısmını yerele devredeceğim, benim savunduğum model demokratik özerkliktir, merkezi bir parlamentonun yanında yerelde güçlü yetkileri olan, bölgesel ve il düzeyinde parlamentolar olmalıdır. Cumhurbaşkanı sembolik olmalıdır. Bana oy verirsiniz elimdeki bütün gücü halka iade edeceğim, yerele iade edeceğim. Cumhurbaşkanlığı'ndaki esas idari model buydu ve bunu Türkiye'nin her yerinde rahatlıkla savundum, anlattım. Eleştiren oldu, destekleyen oldu, iyidir diyen oldu, kötüdür diyen oldu. Fakat iktidar cephesinde benimle ilgili algı yaratma hevesi içinde olanlar hariç, hiç kimse bunu bir bölünme projesi olarak tartışmadı.

Makul bir şekilde anlatıldığında, tartışıldığında bu da bir idari model önerisidir. Kabul görür ve halk destek verirse, anayasa değişikliği, parlamentonun onayı, halkın da anayasa değişikliğini referandumda onaylamasıyla birlikte, Türkiye'de idari model değişebilir. Onun dışında herhangi bir yol yöntem, bütün savunmalarımız ve çalışmalarımız boyunca ne önerdik, ne aklımıza başka bir yöntem geldi, sadece savunduk. Her yerde savunduk. Demokratik özerklikle ilgili parlamentoda yapılan tartışmalarda ne söylediysek, mitingde de onu söyledik. Televizyonda ne söylediysek mahallede de onu söyledik. Burada başka bir şey, kapalı toplantıda başka bir şey söylemedik. Mahkemede de aynısını şimdi tekrar ediyorum, ki net anlaşılsın. Biz bu konuda Türkiye'yi kurtaracak en önemli çözüm formülünün yetkiyi, yani devlette birikmiş, merkezileşmiş gücü yerele doğru dağıtmak, demokrasiyi halka doğru genişletmek olduğunu düşünüyoruz. Bunun dışında Türkiye'nin hiçbir şekilde demokrasiye doğru yürüyeceğine inanmıyoruz, hele bugünkü yürüyüşüyle, bugünkü anlayışıyla Türkiye demokrasiden her geçen gün daha fazla uzaklaşacaktır.

Demokratik özerklik, biz söylediğimiz için Türkiye'de ötekileştirilmeye çalışıldı

Ülkede başkanlığı sağlamak, yetkilerin tek bir kişide toplanmasını sağlamak serbesttir, milliyetçiliktir, hatta vatanperverliktir. Parlamenter sistemi savunmak normaldir, ya da parlamenter sistemden çıkalım çift meclisli sisteme geçelim demek normaldir. Belediyelerin yetkilerini arttıralım demek normaldir, il genel meclislerinin yetkilerini arttıralım demek normaldir.

Ama adına otonomi, özerklik denilen bir yerel yönetim modeli önermek bölücülüktür. Peki buradaki kıstas nedir? Acaba fikrin kendisi mi yanlıştır? Önermeyi yapanın kimliğine göre mi karar veriliyor? Bütün siyasi tarihimiz boyunca benim görebildiğim şudur; 12 yıllık siyasi geçmişim var, aktif siyasette çalıştım daha önce, insan hakları avukatlığı yaptım, görebildiğim şudur: Türkiye’de özellikle devlet algısı, bir fikrin kim tarafından söylendiğine bakıyor. Fikrin önemli olduğuna, ciddi olduğuna veya makul olduğuna bakmıyorlar.

En makul öneriyi biz yaptığımızda, biz kimiz, kendimi de şöyle tanımlayayım en azından. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bir Kürdüm. Kendimi böyle tanımlıyorum. Ve bu ülke kurulduğundan beri de halkımın hakları inkar edilmiştir. “Kimliğim inkar edilmiştir. Kültürüm yasaklanmıştır. Asimile edilmeye çalışılmıştır” diyen bir Kürdüm. “Bunun da telafi edilmesi gerekir” diyen bir Kürdüm.

Böyle bir Kürdüm, çünkü kendi kimliğini başka şekilde tanımlayanlar da var, saygı duyarım. Ben Kürdüm memnunum; Kürdüm, Türk oldum, hoşnutum diyenler olur, saygı duyuyorum, ama ben böyle bir Kürdüm. Böyle bir Kürt, Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olarak herhangi bir önerme yaptığında, önce bir soru işareti konur. Başta peşin bir önyargı vardır.

Önce sen bir suçlusun kardeşim, senin geçmişinde isyanlar, terör, devlete başkaldırma var. Ta Osmanlı’dan beri ben Kürdüm diyen, ezilmiş bir Kürdüm, inkar edilmiş bir Kürdüm diyen herkesle ilgili fikrini söylediğinde, ha sen böyle bir Kürt olduğuna göre, senin makul bir şey söyleme ihtimalin, memleketin hayrına bir şey söyleme ihtimalin zaten yoktur. Ben peşin olarak böyle düşünüyorum, aksi varsa sen bunu ispatla denir bize. İspat külfeti her zaman bizdedir. Bu nedenle biz söylediğimiz için demokratik özerklik Türkiye’de bir bölücülük projesi, ülkeyi parçalama projesi, vatana ihanet projesi vs. vs. gibi yaftalamalarla, sıfatlarla bir şekilde ötekileştirilmeye çalışıldı.

Hendek, barikat meselesi değildir bu. Hendek, barikat oldu da özerklik kötü anlaşıldı, kötü tanıtıldı. Hayır. Biz özerkliği savunduğumuz için, her yerde karşımıza zorluk çıkarıldı. Özerkliği anlatmaya çalıştığımız her yerde, “siz ülkeyi bölmek istiyorsunuz” dendi. Biz ısrarla “biz bu ülkenin eşit yurttaşız, burası bizim anavatanımız. Bu ülke bizim ülkemiz ve ülkemizde bu şekilde özgür yaşayacağımızı düşünüyoruz. Bunun için de bir siyasi mücadele yürütüyoruz” dememiz bile yetmedi. “Sizin zihninizde, gizli ajandanızda başka şeyler vardır, çünkü siz devlet Kürdü değilsiniz, halk Kürdüsünüz. Devletin resmi ideolojisine tabi olmuş, onu kabul etmiş bir Kürt değilsiniz.”

Devletin resmi ideolojisini geçen duruşmada uzun uzun anlattım, bu konudaki anlayış nedir diye. Tekrarlamayayım, ama tekçilik üzerine inşa edilmiş, tek kimlik, tek inanç üzerine, yaşam tarzı üzerine inşa edilmiş bir ulus. Türkiye Cumhuriyeti Devleti bunu yaratmak istedi, olmadı, başarısız oldu. Kürtler de, diğer kimlikler de kabul etmedi. Biz de diyoruz ki; aradan yüzyıl geçti, Cumhuriyete demokratik bir format atılsın. Cumhuriyet yürürken, bundan sonra devam ederken, demokratik ögesi daha da güçlendirilerek devam etsin. Biz de bu Cumhuriyet’in, ülkenin bir parçasıyız. Burası bizim de anavatanımız, biz başka yerden sürgünle buraya gelmedik; geçerken yalnızlıkla sınırları geçip burada kalmadık. Mülteci olarak Türkiye’ye sığınmadık, ki onların hepsinin yurttaş olarak veya mülteci olarak hakları vardır, o ayrı bir konu, ama biz bu toprakların insanlarıyız. Almanya’ya göç etmiş Kürtler veya Türkler değiliz.

Alman Devleti'nden Türkçe eğitim isteyen Türkün bile orada hakkı vardır

Alman Hükümeti'nden ya da Alman Devleti'nden Türkçe eğitim isteyen Türk'ün bile orada hakkı varken, kendi anavatanındaki Kürdün ben ana dilimde eğitim istiyorum, kendimi yönetmek istiyorum, yerelde bu devletin birliği ve ülkenin sınırları içerisinde ben de bir yönetime dahil olmak istiyorum demesi suç oluyor.

Meselenin henek, barikat olmadığını zaten birazdan dosyalar önüme geldikçe sizlere açıklamalarımızı ve çabalarımızı anlatınca göreceksiniz. Henek ve barikat meselesinde demokratik özerklik fikrimiz ve düşüncemiz iyice mahkum edilmeye çalışıldı. Onunla özdeşleştirilmeye çalışıldı. Tabii ki bu henek ve barikatı kazanların da, o olayları o şekilde ve demokratik özerkliği tanımlamaya çalışanların da ciddi hatası ve eksikliğidir. Konuşmalarımda belirtmişim daha önce, uzun uzun açıklamalarımda da belirteceğim. Ama henek ve barikat eşittir demokratik özerklik değildir.

Demokratik özerkliği on yıl önce Meclis Genel Kurulu'nda anlattım

Demokratik özerkliğin ne olduğunu neredeyse on yıllık siyasi hayatımda her gün, her yerde karşıma çıkan sorularla uzun uzun anlatmışım. 2 Temmuz 2008, yaklaşık on yıl önce bir yıllık milletvekiliydim, Grup Başkan Vekili'ydim. TBMM Genel Kurulu'nda bütün milletvekillerine hitap ederken, yaptığım konuşmanın ilgili kısmını okuyorum sizlere:

“Yerel yönetimlerle ilgili çok sayıda değerlendirme yapıldı değerli arkadaşlar. Özellikle katılımcı demokrasi açısından yerel yönetimlerin önemine bu vesile ile bir kez daha dikkat çekmek isterim. Türkiye gibi nüfusu ve yaşadığı coğrafyası büyük ülkelerde, ulus devlet modeliyle yönetilen ülkelerde temsili demokrasi her zaman problem olmuştur. Şimdi 70 milyona yakın nüfusuyla ve büyük coğrafyasıyla yurdun her bir köşesinde yaşayan vatandaşın temsili demokrasi modeliyle demokrasiye katılımcı bir şekilde iştirak ettiğini ve halkın kendi kendini bu şekilde yönettiğini sanmak hayalci bir yaklaşım olur.

Artık dünyada temsili demokrasinin yarattığı bu sıkıntıların, yani halkın olabildiğince daha fazla yönetime katılabilmesi konusundaki sıkıntıların aşılabilmesi için katılımcı modeller, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi modelleri tartışılıyor. Nedir bunların mekanizmaları? Elbette ki, belediyeler, il özel idareleri, yani yerel yönetimler olarak adlandırdığımız mekanizmaların güçlendirilmesi, merkezi yönetimin yetkilerinin bir kısmının yerele aktararak, katılımcı demokrasiyle o bölgede, o beldede yaşayan yurttaşların kendi gelecekleri ile, kendi yaşamları ile daha fazla söz sahibi olabilmelerinin önünün açılması tartışılıyor.” Bir yasa üzerine tartışıyoruz o sırada, şunu diyorum:

“Bu tartıştığımız yasa böyle bir konuyu ele almıyor. Bu konuyla uzaktan yakından ilgisi bulunmayan başka bir konuda, sırf işte yerel yönetimlerin kısmi olarak gelirlerinin artırılması, bazı finansal sorunlarının çözülmesi konusunda dediğim gibi kısmi çözüm önerileri getiriyor. Bu nedenle aslında TBMM'nin 23. Dönemi'nde Türkiye'nin idari modelinden, idari yapısal modelinden kaynaklı sorunların tartışılacağı, belki hepimizin, bütün grupların ortaklaşabileceği yasa tasarıları üzerinde tartışma yapmakta hayati derecede önem, fayda görüyoruz. Neden değerli arkadaşlar? Eğer ülkenin dört bir yanında yaşayan yurttaşlarımız kendi sorunlarını dile getirmek ve sorunlarına çözüm bulabilmek için

yeteri derece mekanizma bulamıyorsa, idari mekanizma içerisinde kendi sesini yeterince duyuramıyorsa, vatandaş demokrasiden yoksundur, mahrumdur diyebiliriz. Bizim görevimiz de parlamento olarak öncelikle yurttaşların, vatandaşların daha fazla demokratik yaşama kavuşmasının, kendi kendini yönettiği konusunda daha fazla ikna olmasının ve yönetime katılmasının önünü açabilmektir.” Şöyle devam etmişim:

“Aslında DTP olarak önerdiğimiz demokratik özerklik projesi ve modeli de bundan farklı bir şey değildir. Türkiye’nin hantal, tıkanmış idari modelinin takviye ile güçlendirilerek, bölgesel meclislerle halkın kendini daha fazla yönetime katabilmesi, yerelde taleplerinin, düşüncelerinin, isteklerinin erimemesi için önerdiğim, tartışılması gereken ciddi bir modeldir. Demokratik özerklik demokrasi açısından bir şarttır. Aksi takdirde 70 milyonluk Türkiye’nin her köşesinde yaşanan her sorunun TBMM çatısı altında çözümünü beklemek ve bütün bu taleplere yetişebilmek olanaksızdır. Hem milletvekilleri açısından, hem vatandaşlar açısından bir zulümdür. Başka da bir şey değildir. Dolayısıyla bu modelleri tartışmakta, halkın yararına en güçlü model, en demokratik model neyse idari yapımızı buna göre şekillendirmekte geleceğimiz açısından fayda görüyoruz.”

Spontane yaptığım bir konuşma. Bu şekilde devam ediyor, demokratik özerkliği içeriği ile birlikte anlatıyor, partim adına savunuyorum. Bütün milletvekilleri de dinliyor. En son 15 dakikalık konuşmamı Genel Kurul’da şu şekilde tamamlıyorum:

“Orada yaşayan insanların taleplerini İngilizce, Almanca karşılayabiliyoruz; ama bu ülkenin öz evlatları olan Kürtlere karşı bu tahammülsüzlüğü biz doğrusu anlayamıyoruz. Asıl ayrımcılık, bölücülük bu tahammülsüzlüktür diye düşünüyoruz, teşekkür ediyorum” demişim, konuşmamı tamamlamışım.

Meclis’te demokratik özerklik kitapçığını bütün vekillere ileterek görüş istemişiz

Tam 10 yıl önce. Ben siyasete girdikten bir yıl sonra, Grup Başkan Vekili olduğum için de sık sık kürsüyü kullanırdım Genel Kurul’da. Grup Başkan Vekilleri bazen günde 20 defa kürsüye çıkarlar. Söz geldiğinde, gündem bu yönüyle oluştuğunda, Genel Kurul’da yaptığım birçok konuşmada buna değinmişim. Sataşmalar olmuş, çıkıp cevap vermişim. Demokratik özerkliği tekrar tekrar anlatmışım. Tekrar tekrar Genel Kurul’da partimizin bu konuda ne düşündüğünü ifade etmeye çalışmışım. 31 Ekim 2008 tarihli TBMM sitesinden alınmış bir çıktıyı size okuyorum:

“DTP Grup Başkanvekili Selahattin Demirtaş, Kürt sorununun çözümü konusunda partilerince hazırlanan demokratik özerklik projesiyle ilgili parlamentoda basın toplantısı düzenledi. Projenin yer aldığı ve üç dilde yayımladıkları kitapçığın bazı çevreler tarafından hakarete varan eleştirilere neden olduğunu savunan Demirtaş, söz konusu eleştiri ve hakaretleri kabul etmediğini, bu yönde beyanda bulunan siyasi partileri kınadıklarını söyledi. Kitapçıkta yer alan projenin bir önceki kongrelerinde karara bağlandığını ve tüzüklerine yerleştirildiğini anlatan Demirtaş, ‘Niyetimiz açık, amacımız milletvekillerinin Türkiye’nin en önemli sorunuyla ilgili önerilerini partimize iletmelerini sağlamaktır. Türkiye’de sahte milliyetçilikle, sahte solculukla yıllardır halkı kandıran bu çevrelerin ve Kürt sorununun çözümsüzlüğünden beslenen, şehit kanlarından beslenen bu çevrelerin sorunun çözümünde en etkili olan bu projemiz karşısında panik içinde olmaları bizler açısından anlaşılırdır’ diye devam eden Demirtaş, ‘Kitapçık bastık 3 dilde. Kürtçe, Türkçe ve İngilizce. Demokratik özerklik

nedir, hedefi nedir, amacı nedir, 550 milletvekiline elden dağıttık. Odalarına dağıttık bir üst yazıyla birlikte. Sayın vekilim, partimizin son kongresinde alınan parti programına da işlenmiş karar olan demokratik özerklik projesi ile ilgili görüşümüz şudur. Bu konuda eleştirilerinizi, önerilerinizi, fikirlerinizi sözlü ve yazılı olarak dinlemekten memnuniyet duyarız.'

Eş Genel Başkanlarımızın imzasıyla milletvekillerine dağıttık. Yani net anlaşılın, tam anlaşılın, nedir eleştiri, kaygı nedir, biz de tamamlayalım. Bütün milletvekilleri CHP, MHP, işte o dönem AKP'li milletvekillerinin tamamına dağıtıldı. Bir kısmı alıp okudu, bir kısmı okumadan iade etti üst yazıyla, 'okumaya gerek duymuyorum' dedi. Hepsine saygı duyduk. Bir kısmı eleştirileriyle birlikte uzun rapor hazırladı. Bazı milletvekillerinden, dünyadaki örnekleri şudur, sizin örneğinizdeki eksiklik budur, aslında Türkiye'de şöyle uygulanırsa anlamlı olur, partiniz bu konuda bizce şöyle bir tutum sergilemelidir gibi kapsamlı, ciddiye alan eleştiriler de geldi. Bunların hepsi parti genel merkezinde dosyalandı, üzerinde tekrar çalışmalar yapıldı.

Bu tartışmalarla şiddetin alternatifini oluşturmaya çalışmışız

Yıl 2008. Partimiz bu konuda parlamentoda daha yeni, ilk defa grup kuruyoruz ve bir siyasi fikri cesaretle savunmaya gayret ediyoruz. Bunun önünü açmaya, fikir özgürlüğünü en azından parlamento çatısı altında inşa ederek şiddetin alternatifini oluşturmaya çalışıyoruz. Yani, bakın insanlar fikirlerini her yerde söyleyebiliyor, dışarıda da söyleyebilmeli, savunabilmeli. Silaha gerek olmamalı, şiddete gerek olmamalı. Yaptığımız açıklamalarda da bunun altını çiziyoruz. Diyoruz ki, bu bir siyasi tartışma sürecidir. Partimiz de bu konuda Anayasa değişikliği yapacak güce ulaştığında Türkiye'de idari reformu gerçekleştirecektir şeklinde, tartışmamızı bu meyanda sürdürmüşüz sürekli.

20 Aralık 2010. NTV'de bir canlı yayına katılmışım, bundan 8 yıl önce. NTV sitesinden alınmıştır:

BDP Başkanı Demirtaş "özerklik" tartışmalarıyla ilgili olarak, "Kürtler, tarihi kararı çoktan vermiştir, bölünme istemiyoruz" dedi. Ak Parti'ye göre ise BDP'de taşkınlık emaresi var. BDP Eş başkanı Selahattin Demirtaş, Ak Parti Grup Başkan vekili Suat Kılıç, 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Özcan Yeniçeri ve Diyarbakır Ticaret Odası Başkanı Galip Ensarioğlu, Demokratik Toplum Kongresi'nin ortaya attığı taslağı NTV canlı yayınında değerlendirdi.

Yani bunlarla birlikte canlı yayına çıkmışız, fikirlerimi söylemişim.

"DTK adına konuşma yetkisine sahip değilim, her şeyden önce. Çalıştayda alınmış bir karar yok, çalıştayda yapılan tartışmalar ve sunulan taslaklar var" demişim.

[NTV sitesindeki haberi okuyor.] Sadece düşünce ve çözüm önerileri açıklamasına bu kadar tahammülsüzlüğü anlamakta zorlanıyorum. Bu ülkede yaşayan Kürtler, şu tarihi kararı çoktan vermişlerdir. Biz bu ülkenin yurttaşız, bu ülkede beraber yaşayacağız. Bin yıldır beraber yaşadık, binlerce yıl daha birlikte yaşayacağız. Birlikte yaşamının formüllerini, çözüm önerilerini hep birlikte konuşup tartışalım diye her yerde düşünce ve önerilerini ifade ediyorlar.

Barış ve Demokrasi Partisi olarak biz de bütün Türkiye için önerdiğimiz bir modeli, parti programımızın eki olarak tartışmaya açmaya çalışıyoruz. Ne diyoruz? Türkiye coğrafi olarak büyük bir ülke, nüfus olarak kalabalık bir ülke. Nüfusun kendi içindeki farklılıklar açısından çok kültürlü bir ülke. Bu nedenle böylesi bir ülkenin yerinden yönetim modeliyle, bütün bölgelerde oluşacak yerel yönetimlerle desteklenmesi ve idari olarak yeni bir yönetim tarzına geçilmesini savunuyoruz.

NTV canlı yayınında soruyorlar, ben de anlatıyorum. Deniyor ki, ayrı bir savunma gücü, ayrı bir silahlı gücü olacak mı? Bu tür kaygılar ve eleştiriler var, soruluyor.

Diyorum ki, “Şu haliyle herhangi bir siyasi partinin veya oluşumun alternatif bir ordu veya polis gücü kurma olasılığı var mı? Bunu kurabileceğimizi düşünmek bile gayri ciddi bir yaklaşımdır. Biz şunu kastediyoruz, toplum kültürel olarak bir saldırı altında. Uyuşturucu ilkokula indi, fuhuş çok yaygın, töre cinayetleri var, çeteler var. Bütün bu kapitalizmin doğurduğu saldırılara karşı toplum örgütlenmelidir. Örgütlenip ne yapmalıdır, bilinçlenmelidir. Buna nasıl karşı koyabiliriz diye mahallesinde, köyünde komisyonlar oluşturmalıdır. Tedbirler alınırken, alternatif projeler geliştirmelidir. Meşru komiteler oluşturmalıdır. Her türlü tehditten kastedilen budur. Deniyor ki, devletin kolluk gücü yok mu? Tabii ki var. Örnek vereyim, Siirt'te çocuklara tecavüz gerçekleşti. Bir bakın kaç tane devlet yetkilisi var bu tecavüz çetesinin içinde. Devlet toplumu koruyamıyor, bu iş polisle askerle olacak iş değil. Bu sosyal korunma mekanizmasıdır. Bunlar gelişmediği müddetçe siz toplumu polisle uyuşturucuya karşı koruyamazsınız.”

[NTV sitesindeki haberi okuyor.] BDP'nin de DTK'nin de gizli ajandasında da açık ajandasında da bölünme yoktur. Herkesin net olarak bilmesi lazım ki, Kürt halkı kararını çoktan vermiştir, Türkiye'de hep birlikte özgür ve eşit yaşamdan yanadır. Ortak vatanda, birlikte kendi yönetimimizi, idari modelimizi nasıl geliştirebiliriz, bunu tartışıyoruz. Bunun ötesindeki yaklaşımların tamamı spekülattir. Asıl buna karşı açıklama yapan devlet yetkilileri, oluşturdukları otoriter zemin ayaklarının altından kayacak diye korktukları için ha bire bunu bölücü girişimler olarak gösteriyorlar.

Parlamentoda Anayasa Uzlaşma Komisyonu kuruldu, BDP olarak resmi Anayasa değişiklik teklifi sunduk

Parlamentoda Anayasa Uzlaşma Komisyonu kuruldu, 2012 diye hatırlıyorum. Dört partinin birlikte kurduğu. Biz de BDP olarak komisyonda çalışma yürüttük. Yeni Anayasa çalışma faaliyetinde oraya sunduğumuz, BDP'nin resmi Anayasa değişiklik teklifi var. İlk dört madde hariç, her maddeye ilişkin değişiklik önerimiz var, uzun uzun anlatmışız.

Bakın, kamu idaresi başlığıyla Anayasa teklifimiz şöyle:

Madde 1: Kamu idaresinin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve demokratik yerinden yönetim kuruluş ve esaslarına dayanır.

2: Kamu idaresinin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir.

3: Kamu tüzel kişiliği ancak kanunla ve kanunun verdiği yetkiye dayanarak kurulur.

4: Kamu idaresi organlarının oluşumunda cinsiyet eşitliği esas alınır.

HDP Genel Merkezi: Barbaros Mah. Tahran Cad. Büklüm Sok. No: 117 Kavaklıdere/Çankaya ANKARA

Tel: 0312 427 17 80 Fax: 0312 428 89 57

Kadın erkek eşitliğine dair de bir madde olarak koymuştuk.

Kamu idaresinin ilkeleri:

Kamu idaresince yerine getirilen hizmetlerde insan haklarına saygı, eşitlik, adalet, halka yakınlık, dürüstlük, katılımcılık, paylaşımcılık, etkinlik, etkililik, verimlilik, çabukluk, şeffaflık, hesap verilebilirlik ve sorumluluk ilkeleri esas alınır.

Kamu idaresinin düzenleme yetkisi:

Kamu idareleri ve kamu tüzel kişileri kendi görev alanlarına giren kanunların uygulanmasını sağlamak amacıyla ve bunlara aykırı olmamak kaydıyla düzenleyici işlemler yapabilirler. Bu düzenleyici işlemlerden hangilerinin Resmi Gazete’de yayımlanacağı kanunla düzenlenir.

Yargı denetimi (idarenin aldığı kararlar yargıda nasıl denetlenir):

Türkiye merkezi kamu idare kuruluşu bakımından ekonomik şartlardan, sosyal ve kültürel özelliklerden coğrafya durumuna ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre bölgelere, bölgeler illere, iller de diğer kademeli birimlere ayrılır.

Şu anda Türkiye’de bölge yönetimi yok, biz burada ilgili maddede Türkiye merkezi idare kuruluşu bakımından “bölgelere” kısmını da eklemiş olduk sadece. İllere ayrılıyor, iller de kademeli olarak diğer birimlere ayrılıyor. Yani bir bölge oluşturulması, ekonomik, fiziki, coğrafi özellikler dikkate alınarak yapılıyor.

Örneğin Karadeniz’de şu anda aslında üç bölge var, Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz, Orta Karadeniz. Zaten bu şekilde ifade edilirken, oranın coğrafi özellikleri, ekonomik şartları dikkate alınarak bu şekilde tanımlanmış. Orta Anadolu’yu bölgelere ayırmaya çalışsanız, yine kendi içerisinde coğrafi bakımdan, ekonomik alışveriş, kültürel yakınlık konularını dikkate alarak yine en fazla iki-üç bölge oluşturabilirsiniz. Diyelim ki, İstanbul üç seçim bölgesidir, aşağı yukarı yine aslında üç idari birim, üç bölge gibi düşünülebilir. Hep bu şekilde kurduk. Yani Güneydoğu Anadolu yine iki veya üç bölge, Doğu Anadolu üç veya dört bölge, Akdeniz iki veya üç bölge, Ege üç veya dört bölge şeklinde. Toplamda 25-26 bölge meclisi olabilir. Bölge meclisi bünyesinde iller olur, illerde seçimle iş başına gelmiş yönetimler olur, merkezden atanan hükümet adına herhangi bir kamu görevlisi, vali, kaymakam görev yapmaz, seçilmişler sadece, şehri kasabayı yönetir.

“Demokratik özerklik modeli başkanlıkla birlikte olabilir mi” tartışması TBMM tutanaklarında var

Herhangi bir bölge meclisi, anayasaya aykırı herhangi bir karar aldığı anda, merkezi parlamento bunu iptal yetkisine sahiptir. Aynı zamanda Anayasa Mahkemesi’ne taşıma hakkı vardır. Yargı denetimi de her açıdan mümkündür. Yani bir idari model anayasada nasıl yazılır, nasıl hayata geçirilir, onu da uzun tartışmalar sonucunda hayata geçirdik ve parlamentoya da resmi teklif olarak sunduk.

Örneğin bu çalışma yapılırken çok sayıda akademisyen, anayasa hukukçusu, idare hukukçusundan partimiz bünyesinde mütalaa sunmaları üzerine istekte bulunuldu ve bütün bu gelen önerilerden

sonra hukuki, siyasi ve idari önerilerden sonra, hukukçularımız oturdu, bunları çalıştılar biz anayasa teklifi olarak parlamentoya sunduk.

Çok kapsamlı bir şekilde de tartışma yürütüldü Meclis Komisyonu'nda. MHP'li üyeler, AKP'li üyeler, CHP'li üyeler buna ilişkin fikirlerini söylediler, onların da başka önerileri vardı. AKP o dönem başkanlık fikrini bu şekilde açık teklif etmiyordu. Fakat hani bu model olabilirse, başkanlıkla birlikte olabilir mi? diye tartışmalar tutanaklarda var, onları da görebilirsiniz. Bizim arkadaşlarımız da partimizin bu konudaki fikirlerini Meclis'te ifade edecek şekilde açıkça tutanağa geçmişler, savunmuşlar.

Örneğin AKP'nin danışman hocası, Anayasa Komisyonu'ndan Prof. Dr. Yavuz Atar, bizim bu savunmamızdan sonra şunu demiş: Bir diğer önemli husus, muhakkak güçlü muhalefet ve yerel özerklik de bu sistemi tamamlayacak iki unsur olarak düşünülmelidir. Diğer taraftan yerel özerklik son derece önemli, yerel yönetimlerin en azından Avrupa Yerel Yönetimler Şartı'ndaki kriterlere göre yeniden yapılandırılması gerekir. Kendi başkanlık türü önerilerinden sonra tekliflerini bu şekilde sunmuşlar, yazılı olarak CHP de MHP de kendi tekliflerini, önerileri sunmuşlar.

Bu da, 2012 yılında parlamentoda yürüttüğümüz özerklik ile ilgili faaliyet ve çalışmalarımızdan. HDP'nin parti programında yine kapsamlı var, uzun uzun okumayacağım. İstemişti mahkemeniz, ona bir bakarsınız, yani bence heyetiniz bütün onları gerçekten zaman bulup okursa, her yerde savunduğumuz fikrin parti programındaki fikir olduğu daha iyi anlaşılır. Yani parti programı çerçevesinde neyse, bütün partili arkadaşlarımız da her yerde aynı fikri savundular.

AKP'nin hükümet programında da bir özerklik modeli vardır

Her partinin önerisi var demiştim, mesela AKP'nin seçim beyannamesinden okuyayım; 58. Hükümet yerel yönetimler başlığı. AKP'nin 1 Kasım seçim beyannamesi ve 65. Hükümet Programı'nda konu nasıl yansımış? Örneğin 58. Hükümet Programını parlamentoda okurken şunu demişler:

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nda belirtildiği gibi, merkezi idarenin görev ve yetkileri tek tek belirlenecek ve bunun dışında kalan tüm görevler yerel yönetimlere bırakılacaktır. Bu çerçevede merkezi idare; politika belirleme, standart oluşturma, denetleme ve eğitim faaliyetlerinden sorumlu olacak, uygulamaya yönelik görev yetki ve kaynaklar yerel yönetimlere devredilecektir.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı çerçevesinde AKP'nin bir özerklik modeli vardı, savunusu vardı hükümet programında. 1 Kasım seçim beyannamesinde, son yapılan genel seçimde AKP'nin seçim taahhüdü:

Avrupa Yerel Yönetimler Şartı ile uyumlu olarak merkezi idare ve yerel yönetimler arasındaki ilişkiler yeniden düzenlenecektir. Merkezi ve yerel yönetimler, birbirlerini tamamlayan ve vatandaşlarımıza hizmetleri en etkili şekilde ulaştırma sürecinde temel unsurlar olarak konumlandırılacaktır. Merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında sağlıklı bir işbirliği ve koordinasyon esas alınacak, yerel yönetimlerdeki her türlü kamu hizmetinin asıl sorumlusunun yerel yönetimler olması gerektiği düşüncesindeyiz. Mevcut kültür merkezleri yerel yönetimlere bağlanacak, spor yerel yönetimlere bağlanacak, yerel yönetimlerin öz gelirleri arttırılacak, mahalli idarelerin tümünün gelirleri

arttırılacak, yerel yönetimlerinin tümünün daha da güçlendirilmesine yönelik yasal ve kurumsal düzenlemeler yapılacak. Sağlık, eğitim, kültür, sosyal, turizm, çevre, köy hizmetleri, tarım, hayvancılık, imar ve ulaşım hizmetlerinde yerel yönetimlerin yetkileri arttırılacak, yeterli kaynak tahsis edilecek, büyükşehirlerde ilçe belediyelerinin kaynaklarının arttırılmasına yönelik tedbirler alınacak, kent konseyleri daha etkin konuma getirilecek gibi vaatler... Bu da AKP'nin özerklik vaadidir.

AKP, kendini inkar etti, vaatlerine ters düşen uygulamaları yaptı

Seçim beyannamesinde, hükümet programında, parti programında kendileri de bir tür özerkliği savunmuşlar. Bizim özerklik modelimizde yerel yönetimlerde yetki, siyasi ve idari açıdan biraz daha fazladır, AKP ise bunu merkezde yetkileri biraz daha ağırlıklı tutarak öneriyor ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nı esas alarak, çekince konulan maddeleri de kaldırmadan daha da kapsamlı öneriyor.

65. Hükümet Programı'nda da aynı maddeler parlamentoda Başbakan tarafından okunuyor, Hükümet Programı oylamaya sunuluyor, oylanıyor ve kabul ediliyor. Normalde AKP bu seçim programı, parti programı, hükümet programı çerçevesinde Türkiye'de özerklik vaadinde bulunmuştur. Kendileri bu vaadi yerine getirmediler, onun yerine bütün yetkilerin bir kişide toplandığı başkanlık modeli, işte adı cumhurbaşkanlığı sistemi denilen başkanlık modeline, tek adam sistemine yöneldiler. Oysa AKP'nin de seçmene vaadi, topluma vaadi yerel yönetimleri güçlendirilmiş, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na uygun bir özerk yerinden yönetim modeliydi.

AKP bunu bizim kadar cesur savunmadı, çünkü yetkiyi yerele devretmek istemez hiçbiri. Ne bir bakan devretmek ister, ne bir milletvekili; ne Cumhurbaşkanı ne Başbakan.

O koltuğa oturan, nasıl havaysa civaysa; ben de 12 yıl oturdum, tabii bunun bir buçuk yılı cezaevi koltuğunda geçti, ama hiç değilse oturduğum o süre zarfında o koltuğun bana ait olmadığını hissederek oturdum. O koltuk halkın, milletin koltuğudur ve biz orada ne kadar az yetkiyle olursak, yetkiyi ne kadar fazla halka devredersek, o kadar demokrasi uygularız düşüncesiyle hareket ettik. Bütün partili arkadaşlarımızın savunduğu buydu.

AKP aslında, kendi vaatlerine ters düşen bir uygulama içerisinde. Hani demokratik özerkliği bölücülük olarak tariflerken, bizim parti projemizi bir şekilde kriminalize etmekle kalmıyor, kendini de inkar ediyor, kendini de inkar etmiş oluyor, onu anlatmaya çalışıyorum.

Türkiye'de ve dünya genelinde uygulanan yerel yönetimler örnekleri diye bir raporumuz var. Bu da, o dönem akademisyenlerle birlikte uzun araştırmalar sonucu hazırlanmış ve partimizin programında belirtilen özerkliği daha detaylı bir şekilde, uluslararası kıyaslamalarıyla yapan bir rapor olarak hazırlanmış ve kamuoyuna açıklanmıştır. Bunu da dosyada bulacaksınız.

Demokrasi olan bütün yönetimlerde özerklik vardır

Buraya bakıldığında görülecektir ki, dünyada kendine demokrasi diyen ve hiç değilse evrensel standartlarda demokrasi olan hiçbir yönetim özerk yönetimden bağımsız değildir. Dünyadaki bütün demokrasilerde özerklik uygulanmaktadır. İstisnası yoktur. Dünyada ne kadar demokrasiyle

HDP Genel Merkezi: Barbaros Mah. Tahran Cad. Büklüm Sok. No: 117 Kavaklıdere/Çankaya ANKARA

Tel: 0312 427 17 80 Fax: 0312 428 89 57

yönetiliyorum diyen devlet varsa, hiç birinde merkezi yönetim yoktur. Ya federatif yönetimdir, ya eyalet sistemidir, ya kanton sistemidir, ya bildiğimiz otonom bölgeler sistemidir, ya da güçlendirilmiş, Fransa'daki gibi yerinden yönetimi güçlü belediyelerdir. Ama ben demokrasiyim, ülkem hukuk devletidir diye kendini tarifleyip de özerklik uygulamayan hiçbir devlet yoktur.

Tek bir istisnası var, Türkiye. Türkiye Cumhuriyeti Devleti dışında kendine demokratik hukuk devleti diyen, sistemi de demokratik parlamenter sistem, demokratik hukuk sistemi üzerine inşa eden bütün devletlerde bu vardır. Ağır aksak da olsa, yanlışlar da olsa Türkiye de demokratik bir hukuk devleti olarak tanımlanır, eleştiriler saklı kalmak koşuluyla. Ama özerkliği uygulamayan şu anda dünyadaki tek demokrasi Türkiye'dir. Peki bu, Türkiye'de yeterince tartışılıyor mu? Türkiye buraya doğru mu gidiyor, hayır.

Dünya daha fazla yerinden yönetimi, daha fazla özerkliği tartışırken, biz daha fazla merkezileşmeye doğru gidiyoruz. Partimiz 2007 yılından beri bunu anlatmaya çalışıyor, bütün Türkiye toplumuna izah etmeye çalışıyor. Bundan da bıkmayacağız herhalde, yani herhangi biri bize daha iyi bir fikir sunana, bizi ikna edene veya beni ikna edene kadar benim Türkiye için en uygun gördüğüm, Türkiye'de birlikte demokratik yaşam için en uygun gördüğüm, herkesin de Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne aidiyet bağına en güçlü kılacağı model olarak gördüğüm modeldir, özerklik modeli. Ve bunu savcılar suçlama unsuru yaptı diye, hendek, barikat kazıldı diye, birileri demokratik özerkliği silahla özdeşleştirdi diye vazgeçecek değiliz. Çünkü biz bu projeyi savunduğumuzda ne hendek, barikat vardı, ne silah vardı, ne de PKK'nin, savcının iddia ettiği gibi, KCK sözleşmesi vardı.

“Demokratik özerklik kötü bir şeydir, bundan vazgeçtik” dememiz için çalıştılar

Bizler ilk siyasete girdiğimiz günden bu yana savunduğumuz bir siyasi projeyi, koşullar ne olursa olsun savunmaya devam ettik. Hendek, barikat döneminde ısrarla parti projemizden geri adım atmamız için, demokratik özerklik eşittir hendek-barikat algısı yaratıldı. Ki bizler çıkıp diyelim ki, “demokratik özerklik kötü bir şeydi, yanlış bir düşünceydi, dolayısıyla biz hata yaptık, bundan vazgeçtik. Hendek, barikat yanlış bir şeydir, dolayısıyla demokratik özerklik de yanlış bir şeydir.”

Bize bunu yapmaya çalıştılar, biz de buna karşı çıktık. Demokratik özerkliği savunduk, hendek, barikatı eleştirdik. Kapatılması için uğraştık, sonlanması için uğraştık. Onunla ilgili de çabalarımı, arkadaşlarımla birlikte neler yaptığımızı yeri geldiğinde her fezlekede ayrı ayrı ifade edeceğim.

Hakim: İsterseniz dinlenebilirsiniz biraz.

Demirtaş: Misafir cezaevinde kaldığım için, Edirne Cezaevi benim için daha rahat. Bütün eşyalarım orada, buradaki çok iyi de bir misafirhane değilmiş doğrusu, o yüzden arada bir dinlenmem gerekir.

Uluslararası Sözleşmeler ve özerklik

İnsan Hakları Sözleşmesi'nin hem kültürel haklara, hem ekonomik haklara, hem de sosyal haklara dair birçok maddesi var. Parlamentoda onaylanıp usulüne uygun bir şekilde yürürlüğe girdiği için de, şu anda aslında TC yasalarının da, iç hukukun da üstündedir. İnsan hakları belgesi olarak görülmektedir.

HDP Genel Merkezi: Barbaros Mah. Tahran Cad. Büklüm Sok. No: 117 Kavaklıdere/Çankaya ANKARA

Tel: 0312 427 17 80 Fax: 0312 428 89 57

Birleşmiş Milletler İkiz Sözleşmelerinin her ikisinin de birinci maddesi aynen şöyle der: Halkların kendi kaderini tayin hakkı konusunda sözleşme imzalayan sözleşmeci devletler, bu konuda özgürlükleri de halkların bu konudaki hakkını da kabul eder. Bu nedenle ulusların kendi kaderini tayin hakkından başka bir şeydir halkların kendi kaderini tayin hakkı. Yani bir ulus içerisinde bulunan başka halkların kendi kaderini tayin hakkı.

Aslında bu BM İkiz Sözleşmelerinin özerkliği tanıma biçimidir. Yani aynı devlet sınırları içerisinde yaşayan farklı halk grupları ortak bir ulus oluşturmuşlarsa, o halklar yönetime katılma kaderini belirlerken, illa bölünmek zorunda değildirler. Kendi kaderini tayin ederken, ayrılma hakkını illa kullanmak zorunda değildirler. Kendi yaşadıkları devletlerde, farklı yönetim modelleriyle kendi kaderlerini tayin edebilirler. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de bu sözleşmeyi imzalamış, 2013 yılında da parlamentoda onaylamış ve yürürlüğe girmiştir. Hali hazırda yürürlüktedir.

Özerkliği savunmak Birleşmiş Milletler İkiz Sözleşmelerinin tanıdığı bir haktır

Dolayısıyla Türkiye'deki herhangi bir halkın, "Ben ayrı bir dile, kültüre sahip bir halkım ve kendimi BM Sözleşmelerinde tanımlanmış yönetime göre yönetmek istiyorum, uluslararası sözleşme ve Türkiye Parlamentosu bana bu hakkı veriyor" diyor ve bunu savunuyorsa, bu doğrudan sözleşmenin ve parlamentonun verdiği bir izindir. Bunun için siyasi mücadele yürütürse, yasalarımızın hiçbirinde bulamazsınız bunu, ama uluslararası sözleşmelerde, BM İkiz Sözleşmelerinin her iki sözleşmenin de birinci maddesinde bulabilirsiniz. Yani kim savunursa savunsun özerkliği, ister herhangi bir etnik kimlik, ister herhangi bir inanç kimliği, isterse herhangi bir etnik ve inanç kimliği gözetmeksizin farklı topluluklar, gruplar, "Özerk yönetimleri idari açıdan ben şu bölgede, Türkiye'nin genelinde savunuyorum" demek zaten Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ifade özgürlüğü kapsamında suç değildir, fakat bunun siyasi bir proje olarak mücadelesini yürütmek de BM İkiz Sözleşmelerinin tanıdığı bir haktır aynı zamanda.

2014 yılında Cumhurbaşkanı adayı oldum, 3 Cumhurbaşkanı adayından biri bendim ve Türkiye'nin çeşitli yerlerinde miting yapıyordum, açık hava toplantıları, kapalı salon toplantıları yapıyordum. Örneğin Batman konuşmam, 22 Temmuz 2014. İlgili bölümü okuyorum sadece:

"Kim ki, ben sizi kurtaracağım diyorsa, bilin ki o yalan söylüyor, kesinlikle kafasının arkasında başka planlar, başka projeler var. Halkı yönetime katmayacak hiçbir model asla demokrasi inşa edemez. O nedenle biz yerel yönetimlere yetki devri savunuyoruz, o nedenle biz yerel demokrasiyi savunuyoruz, o nedenle Cumhurbaşkanı yetkilerini yerele verelim, o nedenle Başbakanın, hükümetin yetkilerini yerele verelim diyoruz. Biz eğer Artvin, Samsun, Çorum, Tekirdağ, Van, Ağrı kendi yerelinde sorunlarını çözsün istiyorsak, onlara güveneceğiz, onların seçtikleri meclislere güveneceğiz".

Tek adam sistemine değil demokratik özerkliğe destek istediğim Batman'da Cumhurbaşkanı adayı olarak yaptığım konuşmadır.

Cumhurbaşkanlığı seçimi, Adaylar Konuşuyor Programı, NTV canlı yayını, 23 Temmuz 2014:

"Yeni Yaşam teklifimiz şuna dairdir, yeni bir toplum inşa ederken bir devlet yapılanmasını da birlikte inşa edelim teklifidir. Toplumsal yaşam bu şekilde eşit, adil inşa edilecekse, devletin de buna uygun

yapılanması lazım. Yani başında tek bir yetkili otoriter başkanın olduğu sistemle bahsettiğim toplumsal inşa gerçekleşemez. Toplum çoğulcu ise yönetim de çoğulcu olacaktır. Yetkiler yerelde olmalı. Ankara’da, hükümette olmamalı. Yetkilerin çoğu İzmir Belediye Meclisi’nin elinde olmalı, İstanbul Belediye Meclisi’nin elinde olmalı, Diyarbakır Belediye Meclisi’nin elinde olmalı. Yetkiler yerelde olmalı ki, oradaki insanlar kendi yaşamlarına uygun kararlar alabilsinler. Hükümet tek başına oradaki insanları ilgilendiren kararları almasın. Bu yetkiler hükümette olmasın ki, yereldeki insanlar, en azından kendi dünyalarını, kendi yaşam alanlarını, mahallelerini, ilçelerini örgütleyebilsin, ona uygun yaşam tarzına riayet eden pratikler gerçekleştirebilsin. Biz buna da demokratik özerklik diyoruz. Yani özerk yönetim anlayışı budur. Bunu inşa etmek bahsettiğim bu Yeni Yaşam modelinin örgütsel modelidir.

Ben inanıyorum ki, bu doğru anlatılırsa Antalya niye buna karşı çıksın? Yani şimdi İzmir’i örnek vereyim. İzmir Sayın Kocaoğlu’na oy vermiş, belediye başkanı yapmış değil mi? Çoğunluğu CHP’li bir kenttir. En az oyu alan partilerden biri iktidarda olabilir, Türkiye’nin geri kalanından oy alıp iktidara gelebilir. Düşünsenize, İzmir’in hiç istemediği bir parti yönetiyor olacak merkezden. Bu, demokrasiye aykırıdır. İşte bunu önlemenin tek yolu, yerele yetki vermektir. Yerelde siz kimi seçiyorsanız, yerelle ilgili hayati kararları o alsın. Eğitim, sosyal yaşam, turizm, kadın, ulaşım, tarım, güvenlik, bütün bunların yetkilerini İzmir Belediyesi’ne versek kıyamet mi kopar? Şimdi düşünün hükümet İzmir’de imar planına bile müdahale hakkını buluyor kendinde, TOKİ aracılığıyla istediği yerde istediğini yapıyor, AVM yapıyor, yol da yapıyor, tünel de yapıyor, köprü de yapıyor ya da turizm politikasını istediği gibi değiştirebiliyor. Yani sosyal ve günlük yaşama, mahallesine kadar insanların yaşamlarına müdahale etme yetkisini kendinde bulabiliyor. Bunların hepsi demokrasiye aykırıdır işte, bunların hepsi tartışılmalıdır.”

Cumhurbaşkanı adayı sıfatıyla NTV’de adaylar konuşuyor programında konuşmuşum. Adaylar konuşuyor dediğimiz de, öyle Türkiye’de adaylar yan yana durup konuşmuyor. Herkes kendi mahallesinde konuşuyor. Keşke diğer adaylar da yanımızda olsaydı, onlar da konuşmuş olsaydı, onları da size okuyabilseydik burada.

Cumhurbaşkanlığı seçimi, Dersim-Tunceli mitingi. 3 Ağustos 2014:

“Bir halk başkanı lazım ki, orada, Soma’da işçiler katledildiğinde işçilerin üstüne bir de dayak atmasınlar. Kadınları sokakta katlettiklerinde, arkasından ‘töre, namus cinayeti’ deyip ‘indirim uyguladık’ diyemesinler. Öyle bir Cumhurbaşkanı olsun ki, orada vicdani reddi savunabilsin. Gençliğin geleceğini savunabilsin, üniversitelerin, yerel yönetimlerin özerkliğini savunabilsin, ‘cemevleri ibadethanedir’ diyebilsin.” Cumhurbaşkanı adayı sıfatıyla mitingde yaptığım konuşma.

27 Temmuz 2014, İzmir Tepekule Kongre Merkezi’nde çeşitli STK’larla yaptığımız, Cumhurbaşkanı adayı sıfatıyla STK temsilcileri, işveren çevreleri huzurunda yaptığım konuşmanın ilgili kısmı:

“Bizim demokratik özerklik dediğimiz, yerel meclislerin neredeyse merkezi hükümete yakın yetkilerle donatıldığı bir sisteme, modele geçmektir. İzmir’i örnek verelim, İzmir’i konuşalım. İzmir’in büyük bir kısmı Sayın Kocaoğlu’na oy verdi, ama İzmir’i Sayın Kocaoğlu ve meclisi yönetmiyor. İzmir’le ilgili kararları AKP alabiliyor, merkezi hükümet ve bakanlıklar İzmir’de istedikleri uygulamayı yapıyor,

HDP Genel Merkezi: Barbaros Mah. Tahran Cad. Büklüm Sok. No: 117 Kavaklıdere/Çankaya ANKARA

Tel: 0312 427 17 80 Fax: 0312 428 89 57

imar da dahil her türlü uygulamayı yapabiliyorlar, peki İzmirli bu anlayıştan memnunlar mı? (Salondan hayır sesleri yükseldi), - basın metni bu -. Yani bir başka partiye oy veriyorsunuz, yüksek oy verseniz bile, örneğin Hakkari’de yüzde 85 oy alsanız bile merkezi hükümet sizi tek başına yönetebiliyor. Oy vermediğiniz parti, desteklemediğiniz parti bütün şehrinizi yönetebiliyor”.

Bu demokrasiye aykırıdır diyorum Cumhurbaşkanı adayı sıfatıyla İzmir’de oy isterken, “beni seçin demokratik özerkliği uygulayacağım” diyorum.

Özerkliği sadece hendek, barikat döneminde savunmamışım, yıllarca savunmuşum

Bunları uzun uzun anlatmak zorundayım, çünkü iddianame örneğin 9 tane demokratik özerklik basın toplantımı ve konuşmamı koymuş. Ama ben demokratik özerkliği sadece hendek-barikat döneminde savunmamışım ki. Yıllarca savunmuşum. Her sıfatla, her kimlikle. Grup Başkanvekilliği dönemimde, Eş Genel Başkan, Cumhurbaşkanı adayı... Görev yaptığım bütün partilerde savunmuşum. Her şehirde, herkes için savunmuşum. Yani iddianamedeki fezlekelerin nasıl bir niyetle anlatıldığını, ancak bu şekilde ortaya koyabilirsiniz.

7 Haziran seçimleri öncesi, yani Cumhurbaşkanı seçimlerinden bir yıl sonra, 4 Mayıs 2015. FOX TV’de yayınlanan, FOX TV haber sunucuları Fatih Portakal, İsmail Küçükkaya, Sedat Bozkurt ve Tülay Öçten’in yer aldığı Liderler FOX’ta programında benim konuşmamın ilgili kısmı. Canlı yayında konuşmuşum. Fatih Portakal sormuş, “özerklik istiyorsunuz yani değil mi? “Nedir bu, onu anlatayım” demişim:

“Tabii Türkiye için biz özerklik modelini öneriyoruz. Şu anda parlamenter sistem var ve 550 milletvekili temsili olarak Türkiye’nin 77 milyonluk nüfusunu temsilen, seçildikten sonra parlamentoya verilen bütün yetkileri 550 kişiye devrederek kullanıyor. Biz bunu yanlış olarak görüyoruz. Niye büyük bir ülke, büyük bir coğrafya, kalabalık bir nüfus. Sadece 550 kişinin bütün ülke ile ilgili en küçük karardan en büyük karara kadar, mahalleyi ilgilendiren karara kadar yetki sahibi olmasını yanlış buluyoruz. Peki ne yapacağız? Şu, doğrudan temsil denilen, aslında demokrasinin bir aldatmacası olan bu ilkeyi ortadan kaldırmadan güçlendirmemiz lazım. Katılımı sağlamamız lazım. Yani katılımcı demokrasi dediğimiz, yerinden yönetim modellerini güçlendirmemiz lazım. Bunu somut olarak anlatayım. Örneğin İzmir, Antalya, Kayseri, Diyarbakır, Trabzon, hepsini ayrı ayrı düşünün. Bu şehirlerin hepsinin kendi içinde ayrı ayrı sorunları olabilir. Ayrı ekonomik, sosyal, kültürel, sağlık sorunları olabilir. Şehirlerin içindeki mahallelerin, köylerin ayrı sorunları olabilir. Peki bu sorunları en iyi kim çözer? Yani o şehirdeki, o mahalledeki sorunları en iyi kim çözer? Kim çözüm yolunu daha iyi bilir? 550 milletvekili dediğimiz, 77 milyonu temsil eden parlamento mu daha iyi bilir, yoksa o yereli yöneten belediye meclisi, il genel meclisi, yeri geldiğinde ilçe meclisi, ilçe belediye meclisleri mi daha iyi bilir? Yerelden seçilmiş olan, orada yaşayan, doğrudan halkla ilişkili olan, denetlenmesi kolay olan, orada hizmet sunması kolay olan, yerel meclis dediğimiz belediye ve il genel meclisleri daha iyi bilir o sorunları. Peki daha iyi bilirse, daha hakimse neden yetkiyi onlara vermiyoruz? Neden parlamento yetki tekeline kendi elinde bulunduruyor da, biz yerel yönetimlere kendi sorunlarınızı çözebilecek, kendinizle sınırlı yetkiler sizde olsun, ama ülke genelini ilgilendiren, ulusal güvenliği, sınırları, genel adalet hizmetlerini ilgilendiren mevzularda, yani 77 milyonun tümünü ilgilendiren kararlar da ulusal parlamentoda alınsın.

HDP Genel Merkezi: Barbaros Mah. Tahran Cad. Büklüm Sok. No: 117 Kavaklıdere/Çankaya ANKARA

Tel: 0312 427 17 80 Fax: 0312 428 89 57

Fatih Portakal: Ama bu bölünme korkusu ve paranoyası yaratmaz mı insanlarda?

Yaratmaz, öbür türlü insanları yönetime katmazsanız, insanlar kendini yönetime katacak kararlarda etkili olmadıklarını düşündüklerinde, başka arayışlara girerler.

Fatih Portakal: Siz meydanlarda söylüyorsunuz bunları?

Söylüyoruz tabii ki, beyannamemizde de var ve tabii ki her yerde de söylüyoruz, bu konuyu ben en çok İzmir’de anlatmışımdır. İzmir’liler bilir mesela, Sayın Kocaoğlu, İzmir Belediye Başkanı, CHP’den yüksek bir oyu almıştır...” İzmir’le ilgili kısmı da burada uzun uzun anlatmışım:

“Yerel meclis, belediye şu anda örneğin bir mühendis mi alacak, İçişleri Bakanlığı onayı vermeyince bir mühendis bile alamıyor belediyeye. Belediye başkanı şehir dışına çıkarken valiye izin bildirimini yapmak zorundadır. Bakın o seçilmiş, öbürü atanmış. Yani bu vesayet ilişkisini kaldırmak açısından doğrudan katılımı sağlayabilecek, sivil toplumu da güçlendirecek, sivil mekanizmaları da güçlendirecek yerinden yönetim dediğimiz özerklik modelini Türkiye’de uygularsak, ki bugün dünyanın birçok ülkesinde uygulanan bir modeldir. Başkanlık sistemini bu kadar rahat tartışabiliyor Türkiye, ama yerinden yönetimi tartışmıyor. AKP bunu tartışabiliyor, ama yerinden yönetim demokratik özerlik modelini biz tartışalım dediğimizde, “biz bu ülkeyi böldürmeyiz” diyorlar. Yani önünü kesmek için tartışmayı bile bile başka bir noktaya çekmek istiyorlar. Biz bu modelin Türkiye’ye daha uygun olacağını düşünüyoruz.”

FOX TV canlı yayınında, bütün Türkiye’nin çok izlenen programlarından birinde, seçime bir ay kala partimin görüşlerini Eş Genel Başkan sıfatıyla savunmuşum. 2015. Ayrıca bunun CD’si var, bunu da mahkemeye takdim ediyorum, programın tamamı buradadır.

Hendek, barikat ilk olarak neden ve ne zaman ortaya çıktı?

Şimdi aşağı yukarı 2007 yılından bu yana, ki en son okuduğum 2015 yılında yaptığımız seçim çalışmaları kapsamındaki özerklik açıklamalarımızdı, istikrarlı bir şekilde bütün siyasi faaliyetlerimizde bu konu gündeme geldiğinde, demokratik özerkliği savunmuşuz. Şimdi fezleke ve iddianameye konu özerklik açıklamalarıyla hendek, barikat olaylarıyla ilgili açıklamalarımla ilgili kısma girerken, birkaç şeye daha değineyim, öğleden sonra da tek tek fezlekeleri adlandırarak savunmama devam edeyim istiyorum.

İşte Türkiye’de hendek, barikat, 2015 yılında sonbahara doğru ortaya çıkmadı. İlk defa, 2014 yılının sonrasına doğru Cizre’de ve Diyarbakır-Bingöl karayolunda ortaya çıktı. Çözüm süreci devam ediyordu, Cizre’nin bazı mahallelerinde hendekler kazılmıştı. Diyarbakır-Lice yolunda, o dönem orada hendek kazanlar, Cizre’de hendek kazanlar şunu diyordu: “Burada Emniyet içerisindeki bazı gruplar hiçbir suçumuz yokken, gece gündüz evimizi basıp bizi gözaltına alıyorlar. Emniyette, karakolda günlerce tutuyorlar ve biz bu şekilde artık gözaltına alınmaktan bıktık” açıklamaları vardı. Kendilerinin iddiası. “Hendek-barikati bu yüzden kazdık. Biz artık böyle gereksiz yere gözaltına alınmak istemiyoruz, polisi mahallemize sokmayacağız.” Cizre’deki bir kaç sokakta ortaya çıkmış barikat da değil hendeklerdi.

Lice-Bingöl yolunda ise orada askeri bir büyük karakolun yapımına karşı çıkan köylüler, “Biz karakol yapılmasını istemiyoruz, zaten barış sürecidir, gerek de yok. Hem meralarımız, arazilerimiz bu konuda zarar görüyor. Karakol inşaatı zaten durmuştu, çözüm süreci, barış süreci varken neden karakol yapılıyor”. Onların da açıklamaları bu şekilde, “Biz de yolu kazdık, yetkililere sesimizi duyana kadar da bu hendeği kapatmayacağız” demişler. İlk ortaya çıkışı 2014 sonlarıdır, bu iki vakadır.

Bu iki olay da o dönem çözüm süreci heyetimizde bulunan İdris Baluken, Sırrı Süreyya Önder, Pervin Buldan ve DTK Eşbaşkanı olarak Hatip Dicle, dördünün çabası ve gayretiyle hiçbir operasyona gerek kalmadan, en küçük bir çatışmaya gerek kalmadan, askeri veya polisiye hiçbir tedbir almaya gerek kalmadan, ikna yoluyla, diyalogla çözüldü. Bir taraftan kaymakamla, bir yandan oradaki komutanla, diğer yandan Vali ve İçişleri Bakanı ile, diğer yandan hendek ve barikatı kazan gençlerle, mahallelilerle ve insanlarla görüşme ve ikna yoluyla kapatıldı.

O dönem örneğin HDP Milletvekili Sarıyıldız’ın açıklaması var. CNNtürk.com’dan aldığımız çıktı: “Cizre’deki hendekler yakın zamanda iknamız sonucu kapatılacak.” Sarıyıldız, kendilerinin başından beri hendeklerin kapatılmasından yana olduklarını, “Ancak tam hendekler kapatılmak üzereyken polis tarafından açılan bir ateşle - hendekteki bir çatışma değil, Cizre’nin başka bir mahallesinde - bir çocuğun öldürülmesi ile birlikte maalesef ki ikna sürecimiz gecikti. Ama biz umut ediyoruz ki, yakın zamanda hendek, barikat kendiliğinden kapatılmış olacak.” Diyor. Arkasından hemen birkaç gün sonra Cizre’de hendekler kapatıldı.

Hendek, barikat tekrar ortaya çıktığında daha yaygındı

Bunlar niye önemli, niye bu örnekleri veriyorum. Çünkü bundan yaklaşık 7-8 ay sonra birçok ilçede ortaya çıkan hendek, barikat, silahlı grupların mahallelerde yol kapatmaları vs. bütün bunlarla ilgili de ilk etapta hükümetle, oradaki kamu yerel yöneticileriyle kurduğumuz temsil bu model üzerineydi. “Biz hep birlikte diyalogla bu işi, iknaya çözelim. Böyle operasyonla vs. işler bir anda çığırından çıkar. Bakın Cizre’de ve Lice bölgesinde bunu başardık. Zor oluyor, ama sabır gösterince, ikna edince kimse ölmeden, kimsenin burnu kanamadan bu işi çözebiliyoruz.” Bu iki örneği o yüzden verdim. O dönem de bunu anlatmaya çalışıyorduk.

2015 Ağustos, Eylül gibi bazı ilçelerde yeniden hendek, barikatların kazıldığı haberi basına düşünce biz Genel Merkez’de ve parlamento grubumuzla birlikte TBMM’de iki kapalı toplantı yaptık. 7 Haziran seçimlerinden çıkmıştık, yüzde 13.2 oy almıştık. 80 milletvekili ile parlamentoda temsil ediliyorduk. Koalisyon kurulamamıştı, geçici seçim hükümeti kurulmuştu, Türkiye erken seçime gitme hazırlığı yapıyordu. Bizler de parti olarak seçime bir yandan hazırlanacak çalışmalar içerisindeydik. Çözüm süreci fiilen sona ermişti, ama halen bu konuda fiilen canlandırılabilir mi, bütün taraflardan arayışlar da vardı. Hem HDP’den, hem AKP’den, hem bürokrasiden arayışlar da vardı. Ama öyle AKP’nin ağırlığı ya da merkezi yönetimi değil. Bazı milletvekilleri, bir iki bakan. Bizim partimizden doğru da ‘7 Haziran süreci atlatıldı, ama çözüm süreci yeniden canlandırılabilir mi’ tartışmaları vardı. Ankara siyaset atmosferi bu şekildeydi.

Hendek, barikat kazıldığı haberleri çıktı. Bizim yerel teşkilatlarımızdan aldığımız ilk bilgiler bunun Cizre ve Lice’dekini aşan, ondan daha yaygın bir şey olduğu şeklindeydi. Ağustos - Eylül 2015.

HDP Genel Merkezi: Barbaros Mah. Tahran Cad. Büklüm Sok. No: 117 Kavaklıdere/Çankaya ANKARA

Tel: 0312 427 17 80 Fax: 0312 428 89 57

Seçmenimize ve partililerimize özeleştirimdir

Şunu samimiyetle söyleyeyim, partide uzun süre Eş Genel Başkanlık yaptım. Teşkilatlarıyla, birlikte çalıştığım yoldaşlarımla, ilçe başkanlarından ilçe yöneticisine, il eş başkanlarından Genel Merkez yöneticisine kadar halkın her kademesinden, her sosyal sınıftan insana kadar ilişkileri güçlü olan bir eşbaşkandım. En azından kendimi öyle görüyordum. Toplumda ne oluyor, ne bitiyor bütün raporlarla, parti toplantılarıyla, basına yansıyan haberlerle iyi takip ettiğimi düşünüyorum.

Fakat bu konuda yanıldığımı burada söyleyeyim. Gerçekten ilk haberler geldiğinde bu kadar yaygın olduğunu, samimiyetle ifade ediyorum ki, bu aynı zamanda seçmenlerimize, partililerimize karşı özeleştirimdir, bilmiyordum. Bu kadar yaygın olduğunu bilmiyordum, farkında değildim. İlk raporlar geldiğinde Cizre'dekine benzer, birkaç sokakta, Lice'dekine benzer yerel sorunlarla ilgili bir şeyler yapılmış vs., bunu yine arkadaşlar diyalogla çözerler diyordum. Ama aradan 10-15 gün geçtikten sonra yaygın olduğu, çok sayıda ilçede olduğu, ilçelerin birçok mahallesine yayıldığı, bütün mahallelerin, sivil halkın da bu defa meselenin içinde olduğu haberleri gelmeye başladı.

Şunu da açık söyleyeyim; insanların büyük bir kısmı, "çözüm süreci bitirildi, yeni bir parlamento oluştu, fakat seçimi tanımadılar seçimi yok saydılar, bizim irademizi verdiğimiz oyları yok saydılar, dolayısıyla biz bize yapılmış bu darbeyi kabul etmiyoruz". Hani Cizre'deki gençlerin, "polis bizi haksız yere gözaltına alıyor, engellemeye çalışıyor" anlayışından daha politikleşmiş talep ve anlayışla mahallede yaşayan sivil insanların büyük bir kısmının da desteklediği bilgileri geldi.

Siyaset yaptığım tüm dönem içinde ıskaladığım en önemli bilgi

O zaman PM toplantısı, MYK toplantısı ve yerel teşkilatlardan gelen raporlarla birlikte değerlendirdiğimizde, evet bu defa durum galiba Cizre ve Lice'de olduğu gibi değil algısı, bilgisi bizde, en azından bende oluşmaya başladı. Bütün siyaset yaptığım dönem içinde ıskaladığım en önemli bilgi budur. Toplumda ne oluyor, ne bitiyor, gelişmeler nedir; bunu maalesef ben o dönem doğru okuyamadım.

Doğru okumayı yaptığımız an her ilçede miting yapma kararı aldık

Ama doğru okumayı yaptığımız ilk anda, kapalı Meclis Grubu toplantısında, PM toplantısında, MYK toplantısında ne yapabiliriz tartıştık, hızlı bir şekilde. Hızlı bir şekilde bunun siyasete yansımalarını doğru okumak ve müdahale etmek gerekiyor, aksi takdirde çok büyük çatışmalar yaşanabilir, görebildiğimiz, anlayabildiğimiz kadarıyla büyük çatışmalara yol açabilirdi.

Nihayetinde şöyle bir karar aldık. Hendek, barikat açılan tüm ilçeler, sayı tam aklımda değil ama 12 ya da 14, bu ilçelerin tamamında Eylül ayı ortasından itibaren her gün iki veya üç ilçede miting yapma kararı aldık. Ve bu mitinglere parti yönetimimizin, Meclis Grubumuzun, temsili düzeyde milletvekillerinin büyük bir kısmı, MYK üyelerinden de Eş Genel Başkan yardımcılarının tamamı bu geziye katılacak dedik. Miting düzenleyeceğiz, ilçe ilçe gezeceğiz. Ben konuşmacı olacağım, Figen Hanım diğer Eş Genel Başkan olarak başka bir planlama çerçevesinde, başka bir çalışma yürütecek. Bu planlamanın benim başkanlığında yürütülmesi kararını aldık. Biz Cizre, Nusaybin, Diyadin, Başkale,

Yüksekova, Varto, Silvan; açıklamalarımın basına yansıdığı ilçeler itibariyle; bu ilçelerin tamamını gezerek miting yaptık.

Bir bedel ödenecekse, siyaseten biz ödeyelim

Parti Genel Merkezi'nde aldığımız karar şuydu: Gittiğimiz her ilçede halka diyeceğiz ki: "Siz bize oy verdiniz, 7 Haziran'da biz seçildik. Evet siyaset sıkıntılı, siyasette gerilim var, ama bu gerilim siyasette kalmalıdır. Hendek, barikat, çatışma, silah yoluyla asla hiçbir gencimiz böyle bir girişimde bulunmamalıdır. Bir bedel ödenecekse de siyaseten biz bedel ödeyeceğiz." Dolayısıyla hendek, barikatların kapatılması konusunda çağrı yapmak üzere bütün bu ilçelere seri bir gezi düzenleyip miting yapma kararı aldık.

Bakın mesela 12 Eylül 2015, Nusaybin'de uzun bir konuşma, dökümünü size vereceğim. İlgili kısım:

"Bizlerin gönlü elbette ki demokratik bütün taleplerin barışçıl yol ve yöntemlerle savunulmasından yanadır. Bizler hakkımızı hukukumuzu savunurken, meşruiyet sınırlarının dışına asla çıkmamalıyız. Bu hususa dikkat etmemiz lazım, çünkü savunduğumuz talepler haksız, gayrimeşru talepler değildir. Bizler HDP'nin bütün yöneticileri, bütün seçilmişleri..."

Bakın bu konuşmayı parti otobüsü üstünde, arkamda yanımda 20'den fazla milletvekili, eş genel başkan yardımcısı varken yaptım. Genelde Eş Genel Başkanlar parti otobüsünde veya miting sahnesinde tek konuşurlar. Ama bunun bir parti kararı olduğu, kişisel düşünce olmadığı, bütün milletvekilleri ve parti olarak da bunu istediğimizi ifade etmek için bütün mitinglerde otobüste vekillerin ve yöneticilerin tamamı bulundular.

"Bizler, HDP'nin bütün yöneticileri, bütün seçilmişleri sesimiz duyulana kadar, sesimiz, barış çığlıklarımız bir anlam bulana kadar, karşılık bulana kadar her gün sesimizi yükselterek 'barış barış barış' diye haykırmaya devam edeceğiz. Özgürlüklerimizi ve haklarımızı, sahip olmamız gereken, elimizden zorla alınan, gasp edilen her şeyi biz siyasetle kazanabiliriz. Buna inandığımız için HDP'deyiz. Bu gücümüzün olduğuna inandığımız için HDP'deyiz. Biz AKP'nin yanlış politikalarıyla baş edebilecek güçteyiz. Tek bir gencimizin silah tutmasına gerek yok. Canını ortaya koymasına gerek yok. Siz gereğinden fazla canınızı verdiniz. Gereğinden fazla acı zulüm çektiniz. Burada demokrasi ve özgürlük mücadelesinde görev siyasetçinindir, bizimdir. Görev seçilmişlerindir. Biz sizin hakkınızı, hukukunuzu her yerde korkusuzca savunacağız. 'Silahlar sussun, ateşkes olsun' derken biz, 'hakkımızı teslim edeceğiz, hakkımızı savunmayacağız' demiyoruz. 'Özgürlük arayışı, demokrasi mücadelesi bitsin' demiyoruz. Bizler bu mecrada sizlerle el ele özgürlük mücadelesini siyasette yürüteceğiz. Karşımızdakiler zalim olabilir. Hukuk tanımıyor olabilir. Vicdansız olabilir. Ama mazlumun onurlu duruşu ve direnişi karşısında hiçbir zulüm kalesi sonsuza kadar ayakta kalmaz."

Nusaybin'de hendek ve barikatlar yeni ortaya çıkmış, gelen bilgiler bunun derinleşeceği, çatışmaların olabileceği konusunda. Ama daha bir çatışma dahi olmamış. Nusaybin'de yaptığım ilk konuşma.

Her yerde de özerkliği savunmuşum. Her yerde demokratik özerkliği biz savunuyoruz zaten. Parti programımızdır. Yıllardır bunları biz savunuyoruz. Demokratik özerkliği savunmaktan çekinmiyoruz. "Biz herkes için bunu savunmaya devam edeceğiz" diye uzun uzun anlattıktan sonra, AKP'yi uzun

HDP Genel Merkezi: Barbaros Mah. Tahrir Cad. Büklüm Sok. No: 117 Kavaklıdere/Çankaya ANKARA

Tel: 0312 427 17 80 Fax: 0312 428 89 57

uzun eleştirdikten sonra, işin hendek, barikat, silah kısmına geldiğimizde her yerde bu mesajları vererek devam etmişiz.

Hendek, barikat olan ilçelerde mitinglerde konuştuk

“Biz bütün baskılara karşı direnerek devam etmişiz. Bizim en büyük gücümüz birlikteliğimiz, halkın beraberliğidir. Allah şahittir, biz tek bir insanın burnunun kanamasını istemiyoruz, biz sadece bu topraklarda zulüm bitsin istiyoruz. Görev siyasetçilerindir, görev silahın, şiddetin değildir.” Cizre konuşması.

Gittiğimiz her yerde sadece miting konuşması da yapmıyorduk, halkla toplantılar yapıyorduk, partimizin bu konudaki yaklaşımları, beklentileri, daha doğrusu halkın bu konudaki önerileri, karşılıklı doğrudan temas da kuruluyordu. Bu mesajlar da kamuoyuna açık bir şekilde basın huzurunda veriliyordu.

Bakın Varto konuşmam, 15 Eylül 2015. 1 gün, 2 gün arayla devam etmiş, ilçeleri gezmişiz: “Varto halkı bölünmek için mi HDP’ye oy verdi? Hayır. Batıya, Türk halkına kardeşlik gereği elini uzatmak için HDP’ye oy verdi. HDP’ye verilen her oy, ‘biz birlikte yaşamak istiyoruz, ama özgürce, ama eşitçe, ama onurlu bir yaşam istiyoruz’ diyenlerin oyu.”

AKP eleştirisi, özerklik nedir, ne değildir Varto’da uzun uzun anlatmışım. Daha önce bunları savunduğumu, Varto’ya her gelişimde bunları ifade ettiğimi belirtmişim.

“Bizler bu zor günleri atlatacağız. Bu fırtınalı günleri atlatacağız. Hep birlikte barış sesini haykırsak, herkes sesimizi duymak zorunda kalacak. Ankara da duyacak. Kandil de duyacak. Biz barış istiyoruz. Ateşkes olmalı, söz siyasete bırakılmalı. Siyasetle bütün sorunları çözebileceğimizi herkese göstermek zorundayız.”

İhlas Haber Ajansı’ndan ilgili kısmı aktarıyorum: “En acil ihtiyacımız olan barışa susamış bir halkın barış duygularını, barış özlereğini bir kez daha bütün dünyaya ilan etmek için yola çıktık. Bugün bir kez daha Varto’dan haykırmak istiyoruz. Savaşta, katliamda geleceğini görenlerden olmayacağız. Siz, sizler (hükümeti kastediyorum) bu topraklara savaşı, ölümü dayatarak yıllarca kendi iktidarınızı kurtarmayı hesaplayabilirsiniz. En çok silaha sarılan iktidarlar, en hızlı koltuktan düşen iktidarlar oldu. Ama kim ki daha fazla savaşa, silaha sarılırsa, onlar her halükarda kaybedecek, savaşı yükseltenler kaybedecek.” Geçmiş tarihlerden de örnekler vererek barışın kıymetini anlatmışım. Devam etmişim:

“Siz bize niye oy verdiniz? (miting alanında toplanmış kalabalığa söylüyorum). Halkın sorunlarının demokratik siyasetle çözülmesi için oy verdiniz. Sorunlarımızı demokratik siyasetle çözün talimatı, emridir bizim için. Şimdi biz bu emri yerine getirmek için, sizin verdiğiniz talimatları yerine getirmek için yollardayız. AKP Hükümeti çılgın olabilir, çıldırması olabilir. Fakat bizler Kürt gençlerine asla savaşı, şiddeti önermiyoruz. Silaha gerek yok. Seçtiğiniz vekiller olarak en önde biz olacağız. Varto halkı bundan emin olsun. HDP asla şiddetten, silahtan, Kürt gençlerinin kanı ve canı üzerinden asla bir çözüm önermedi, önermiyoruz. Yıl 2015, bütün dünyada sesimizi duyuracak gücümüz var. AKP ne kadar çılgınlaşırsa çılgınlaşsın, onu durdurabilecek bir halk gücümüz var. Çatışmanın hiçbir türüsü

kabul edilemez, ölümün hiçbir türlüsünü içimize sindiremiyoruz. Askerin, polisin, gerillanın farkı yok. Hiçbirini içimize sindiremiyoruz. Bu ölümleri durdurmak zorundayız.”

Varto’da hendek, barikat çalışmaları yeni başlamış, yaptığım konuşma, yanımda milletvekilleri, yönetici arkadaşlarım var.

Başkale’de yine 15 Eylül, Varto’dan Başkale’ye geçmiştim. Varto da ilk hendek, barikatların kazıldığı yer, çatışmalar çıkmamıştı, operasyon yapılmamıştı. Sokağa çıkma yasakları da ilan edilmemişti. Fakat gelen bilgiler, duyumlar, bize gelen raporlar doğrultusunda, biz hendek, barikatları kapattırabilir miyiz, bu gezi ne kadar buna etkili olur, bizim gezimiz sonrası il-ilçe teşkilatlarımız bu çabayı yoğunlaştırırsa sonuç alabilir miyiz, halkın da beklentileri doğrultusunda bu gezileri gerçekleştirdik.

Halkın çoğunluğu ne istiyorsa onu yapmazsak ahlaksızlık yapmış olurduk

Çünkü şuna inandık, avukatlık bir vekalettir, milletvekilliği de öyledir. Vekaletini aldığınız müvekkilinizin çıkarları, iradesi, beklentisi neyse onu vekil olarak uygulamak zorundasınız. Onun hilafına bir iş yaptığınızda, bu iradeye ihanet etmiş olursunuz. Vekalet ilişkisini kötüye kullanmış olursunuz. Bir avukat için de geçerlidir. Milletvekili için de geçerlidir.

Bizim bu ilçelerde evet, halk öfkelenmiş, hendek, barikat oluşturmuş, fakat haklı olarak ekseriyetle bizden istenen şey, vekillerimiz olarak buna müdahale edin. Çatışmaya dönüşmeden müdahale edilsin, diyalogla vekillerimiz devreye girsin. Özellikle Eş Genel Başkan olarak da bana yoğun bir talep vardı. Biz bu vekalet ilişkisinin gereği olarak, halkın çoğunluğu ne istiyorsa onu yapmazsak ahlaksızlık yapmış olurduk. Vekalet ilişkimizin gereğini yaptık. Kişi olarak da inandım. Halkın büyük bir kısmı da bizden bunu beklediği için ilçe ilçe dolaşarak bütün bu hendek, barikat meselesinde diyalogla çözüp, Cizre ve Lice’de olduğu gibi yapabilir miyiz arayışı içindeydik. Ama daha kapsamlı mitinglerle bölge gezisi şeklinde yapmaya gayret ettik.

Başkale’de de uzun uzun özerkliği anlatmışım. Biz bunu İstanbul için, Kayseri, Trabzon, Antalya için savunuyoruz, Başkale için de savunuyoruz demişim. Özerklik nedir? Burada 10 yıl boyunca özerklikle ilgili ne söylemişsem, bütün bu ilçelerde uzun uzun tekrar anlatmışım. Parti Programımızı anlatmışım, bu konudaki çabalarımızı anlatmışım. Ve biz, siyaseten bunu [demokratik özerkliği] savunmak istiyoruz. Bu, bizim siyasi partimizin siyasi programıdır. Silahla, hendekle, barikatla olmaz demişim.

“Bu topraklar, bu dağlar, bu ovalar o kadar çok kan gördü ki, tarih boyunca o kadar çok kanla sulandı ki, yeter artık. Gençlerimiz ölmesin. Askere de, polise de, gerillaya da yazıktır. Sivile de yazıktır. Bebekler ölüyor, bebekler. Bebekler yaşamını yitiriyor. Hepsini ana baba evladır, hepsine yazıktır. Sizler gönül gönüle, omuz omuza partimizle yek vücut oldunuz madem, biz de, parti olarak sizlere bu zorlu ve zahmetsiz günlerde yine el ele vererek bu zorluktan çıkalım diyoruz.”

Barışın önemini anlattık, ama basın yoluyla sesimizi duyuramadık, ambargo uygulandı

Barışın önemini uzun uzun anlatıyorum konuşmalarımda. Spontane konuştuğum için cümleler zaman zaman eksik olabiliyor. Ama mahkemeniz bunları gerçekten okursa çok önemli bunlar. Niye önemli? Tuhaftır, yani o dönem basın ambargosu bugünkü kadar yoğun değildi, ama bunları biz kendi

arşivimizden güçlükle çıkardık. Basın vermedi bunları. Basın vermedi. Tabii buradan açık söyleyeyim, merkez Türk medyası vermedi ve ilginç bir şekilde Kürt medyası da vermedi. Sesimizi duyuramadık. O ilçeye duyurduk, ama Türkiye'nin geneline duyuramadık.

Burada bir ateş alevlenmek üzere, biz bir damla su taşımaya çalışıyoruz. Sırf HDP'ye basın ambargosu uygulamak ve hendek, barikat olaylarını HDP'ye mal etmek, 6-8 Ekim'de olduğu gibi özellikle bana mal etmek için bütün bu açıklamalarımı görmezden geldiler. Yani avukatlarım taraya taraya güçlükle buldular. Parti Genel Merkezi'ndeki basın arşivinden çıkardık bazılarını. Bazıları, İhlas Haber Ajansı, o ilçenin yerelde bulunan bir ajansı tarafından yayımlanmış sadece. Yerelde çıkan gazetede yayımlanmış. Yerel sitede yayımlanmış.

İşte Yüksekova'da aynı gün. Varto, Başkale, Yüksekova'ya geçmişim. Yüksekova'daki konuşmamda ilgili kısım. Yine özerkliği anlatmışım:

“Bölünmeyelim, parçalanmayalım. Aynı ülkede, aynı sınırlar içerisinde yaşayabiliriz dedik. İşte Halkların Demokratik Partisi, 3. yolun, gerçek, makul, akılcı yolun formülünün partisi olarak kuruldu. Kürtler, Türkler, Aleviler, Çerkesler, Sünniler, kadınlar, gençler, Ezidiler, Süryaniler yani Türkiye'de ne kadar farklı kesim varsa bir araya geldik. Kürt'ün gücüyle Türkiye'nin batısının gücünü birleştirerek özgür yaşam mümkündür dedik. Yani, bütün Türkiye içerisinde farklı kimlik, inanca sahip olanlar, herkes, az ya da çok, sayısı on bin de olsa 20 milyon da olsa fark etmez dedik. Onların hakkını anayasal güvenceye kavuşturacağız, Sünni Alevi ayrımı yapmadan; cami, kilise, cemevi ayrımı yapmadan, herkes özgürce ibadetini yapacak, hepsinin hakkını anayasal güvenceye alacağız dedik. 7 Haziran'da biz bu anlayışla yokla çıktık, sizden oy aldık.”

Yüksekova'da hendek, barikat kazılmış, benim Yüksekova Meydanı'nda on binlerce insana yaptığım konuşmadan alıntı yapıyorum:

“Türkiye toplumunun bunu iyi bilmesi, anlaması lazım. Asker, polis annelerinin bunu iyi bilmesi lazım. Halkımız ölümden, kandan, gözyaşından yana değil. Burada, Gever'de görev yapan askerin, polisin ölümünden yana değil kimse. Burada bu kadar polise, jandarmaya, özel harekatçıya gerek yok. Buraya bu kadar masraf yapıp bu insanları - canlarını da tehlikeye atacak şekilde – göndereceğinize, gelin buraya okul yapalım, hastane yapalım, iş alanı yapalım, bu insanların işsizliğini çözelim. Savaş en nihayetinde, çirkinliklerin önünü açar. Bunları bitiremezsek, silahları susturamazsak toplumlar, halklar arası kırılma maalesef her geçen gün derinleşir, derinleşecektir. Burada da umut ediyorum en kısa zamanda, en azından Yüksekova için ve birçok yer için, normalleşme adına bir süreç başlatılabilir diye umut ediyoruz.”

Burada arkadaşlarımızın, Yüksekova ilçe teşkilatımızın, halkın ileri gelenlerinin bizden beklentileri diyaloga geçmemiz ve normalleşmeye dönülmesi, hendek, barikatların kaldırılması. Orada da çalışmamızı sürdürdük. Bir gün içerisinde iki veya üç yeri dolaşarak bu çalışmalarını sürdürdük.

Diyadin'e de gittik. Diyadin'de de benzer bir gelişme vardı. Benzer mahiyetteki konuşmalardır, tekrar kısımlarını okumuyorum. Demokratik özerklik, çatışma ve şiddete karşı genel tutumumuz, barışla ilgili genel tutumumuz:

“Ne elde edeceksiniz? Yüz bin kişi daha ölse ne elde edeceksiniz? Sonuç, dönüp dolaşip barış ve müzakere masasına gelmeyecek mi? O masa bir gün önce kurulsa belki bir insanımız kurtaracağız. Askerin, polisin, gerillanın anasının ve babasının eli yüreğindedir. Hepsi ana baba evladı, hepsi candır. Bütün bunlar için değer mi? Konuşarak, tartışarak, müzakere ederek çözmek varken silahta ısrar etmenin bir anlamı var mı? Kürtler binlerce yıldır bu toprakların gerçeğidir. 1071'de Alpaslan Malazgirt'e gelmeden önce de Kürtler burada vardı.”

Diyadin'de konuştuğum için, özellikle orada atıf yapıyorum:

“O zamanlar da Kürt beyliklerinden destek alınarak Anadolu'nun kapıları açıldı. Kürtlerle ittifak yaparak bu başarılı. 1920'lerde Kurtuluş Savaşı'nda, Çanakkale'de, Antep'te, Adana'da kim beraber savaştı? Kim göğsünü düşmana karşı beraber siper etti? Kürtler de Türkler de vardı. Madem vatani ortak vatan yaptık. Madem beraber mücadele ettik, madem bu vatanın her karış toprağında bizler kanımızı ortak döktük, o halde eşit yaşamının kime nasıl bir zararı olabilir? Biz sizin iradenizi, emanetinizi layıkıyla korumak için, gençler ölmesin diye seçildik. Eğer birileri fedakarlık yapacaksa, birileri canından vazgeçecekse o gençler olmasın; biz hazırız.”

akşam.com.tr'nin haberidir, Demirtaş'tan Kürt gençlerine flaş çağrı şeklinde: “Demirtaş, asla silahtan medet ummadıklarını ve kimseye silah kullanın demediklerini savunarak, hiçbir gencin silaha, şiddete başvurmasını istedi.”

Parti tarihimizin en kalabalık mitingleridir bunlar aynı zamanda. İnsanlar ilgi göstermiştir. Ne diyeceğimizi ilgiyle dinlemiş, alkışlamıştır. Demokratik siyasete güvenlerini insanlar bir kez daha dile getirmişleridir. Bize görev vermişlerdir. Seçimde ve miting meydanında bizi sorumlu tutmuşlardır. “Siz bizim seçilmişlerimizsiniz, sorunları siz çözmelisiniz.” Bu sözü vererek, o meydanlardan parti otobüsüyle ayrılarak, bu konuda ne yapabiliriz diye sürekli tartışma içinde olmuştuk.

Hendekler konusunda hükümet ne yapacağını bilemezken biz ikna etmeye çalıştık

Bu açıklamaların, 500 sayfa 17.700 küsur ek içinde bir tanesini bulamazsınız. Tamam, beni hendek kazmakla, barikat bilmem ne yapmakla suçlamıyor savcı ama, ben özerkliği 10 yıldır istikrarlı savundum. Hendek, barikat ilk ortaya çıktığında da, hükümet daha ne yapacağını bilemeden, ben ve partim bütün bu yerleri gezerek ikna etmeye çalıştık ve kamuoyuna açık çağrı yaptık. Kapalı toplantılarda, parti teşkilatlarımız da orada, ne yapılması gerektiğini tartıştık hızlı bir şekilde. İkna edilecek, kendiliğinden kapatılabiliyorsa kendiliğinden kapatılma yolu, çok da uzamadan, çünkü Türkiye yeni bir seçime gidiyor, 1 Kasım'da seçime gidiyor, yeni bir siyasi umut doğuyor, parti yönetimimizin tavrı, HDP Genel Merkezi'nin oybirliğiyle aldığı kararlar, PM'de ve MYK'de yürüttüğümüz çalışmalardır.

Niye yok iddianamede? Niye eklerde yok? Eğer kasıt değilse, benim fikirlerimi tümünden heyetin önüne sunalım, heyet takdir etsin, 9 tane konuşmamızı fezlekeye dönüştürmüş peş peşe, ama ben sadece 9

HDP Genel Merkezi: Barbaros Mah. Tahran Cad. Büklüm Sok. No: 117 Kavaklıdere/Çankaya ANKARA

Tel: 0312 427 17 80 Fax: 0312 428 89 57

konuşma yapmamışım ki. 90 değil belki 200 konuşma yapmışım o aralıkta. Peki bu 9'u niye seçilmiş? Niye bunlar cimbrizlanmış?

Daha sunacağım çok sayıda konuşmalarım birlikte değerlendirildiğinde, ne demek istediğim anlaşılıyor. Başka türlü anlayamazsınız. Savcılık bunu, özellikle fezlekeyi hazırlayan kolluk, bunun altına imza atan savcılık tamamıyla çarpıtmıştır. Tek tek her birini size burada detaylı izah edeceğim, ne yapmaya çalışılmış.

Direnış demişim, hendek, barikat direnişini olarak yazmış. Biz, sokağa çıkma yasağı kaldırılınsın, hendek, barikat kaldırılınsın diye bir direniş başlattık. Ve bunu o kadar çok yerde anlattım ki. Ben o günlerde, 'biz direneceğiz' dediğimde beni dinleyen halk anlıyor, ne demek istediğimi herkes biliyor çünkü. Neyi başlattığımızı biliyor. Çünkü daha Eylül'ün ortasında başlattık biz o süreci. Sokağa çıkma yasakları başlayınca da sürekli bir faaliyete dönüştürdük.

Sokağa çıkma yasakları başlayınca ikna şansımız kalmadı

Sokağa çıkma yasakları sırasında ağır hak ihlalleri yaşanıyor, insanlar ölüyor, diyalog kurmamız da imkansız hale geliyor. Kimseyi ikna etme şansınız yok, çünkü giremiyorsunuz.

Dolayısıyla her yerde kapsamlı sivil itaatsizlik başlattık ve biz bunun adına direniş dedik. Aslında açıklamanın kendisinde de böyle izah etmişim de, "Demirtaş'ın hendek, barikattaki terör faaliyetini direniş olarak adlandırdığı ve destekler mahiyette konuşmalar yaptığı..." Bu şekilde çarpıtılmış.

Hendek, barikat var diye demokratik özerklikten niye vazgeçiyormuşum?

Her fezlekeyi ayrı ayrı savunmaya başladığımda, ona ilişkin savunmalarımı sunduğumda daha iyi anlaşılacak. Hükümetin o dönemde yapmaya çalıştığı şeydi. Bizden, özerklikten vazgeçmemizi istiyorlardı. "İşte özerklik budur. Bak, özerklik hendek, barikattır, siz de çıkıp bunu lanetleyeceksiniz."

Biz özerkliği savunuyoruz, biz hendek, barikata karşıyız, durdurmaya çalışıyoruz. Ama hükümet 10-11 yıldır istikrarla savunduğumuz bir siyasi projeyi, bu gerekçeyle "çıkacaksın, lanetleyeceksin" diye siyasi baskı yapıyordu. Biz de kendimizi anlatmaya çalışıyorduk. Kusura bakmasınlar yani, hendek, barikat var diye yıllardır istikrarla savunduğum demokratik özerklikten niye vazgeçiyormuşum? Ben hendek, barikatı eleştiririm. Kendi partimin programından vazgeçmemi nasıl dayatırsınız bana?

Hükümetin yaptığı kurnazlık buydu. Basının, yandaş medyanın yaptığı kurnazlık buydu. Hendek, barikat eşittir özerklik, dolayısıyla HDP'nin özerklik projesi budur dediler. Biz de iki şey yaptık; birincisi özerkliği savunmaya devam ettik. Bu ortamda dahi savunacağız dedik. Partide karar aldık. Çünkü bize geri adım attırmaya çalışıyorlar.

AKP'ye 'başkanlık sistemini savunma' diye baskı yapılırsa geri adım atar mı?

Birileri çıkıp AKP'ye 'başkanlık sistemini savunma' diye baskı yaptığında geri adım atar mı? Atmaması lazım inanıyorlarsa. Biz de atmayacağız dedik. Demokratik özerkliği savunmaya devam edeceğiz dedik. Ama hendek, barikata da karşı çıkmaya ve kapatmak için uğraşmaya devam edeceğiz. Yapacağımız üçüncü şey de; siviller katlediliyor, ağır insan hakları ihlalleri yaşıyor, sivil yerleşim

yerleri yakılıp yıkılıyor ve biz halkımıza, seçmenimize sahip çıkacağız. Hükümeti de bu ağır insanlık suçundan dolayı teşhir edeceğiz. Üstüne gideceğiz, sert eleştiriler yapacağız. Bu konuyu Parlamento dahil, uluslararası alanlarda dile getireceğiz, hükümeti de buradan, en azından geri adım atmaya zorlayacağız ki, hak ihlalleri yapmasın.

Cenazenin 8 gün ortada kalmasının hendekle, özerklikle ne alakası var?

Yüzlerce sivil katledildi, hepsi dosyalarda olduğu için tek tek burada okuyacağım, anlatacağım. Bebekler de katledildi. Yaşlı kadınlar da katledildi. Cenazeleri de günlerce, çürüyene kadar sokaklarda bekletildi. Cenazenin alınmasına izin verilmedi. Sokağa çıkma yasağı var denildi. Keskin nişancı kurşunuyla katledilmiş bir kadın 8 gün boyunca sokakta kaldı, cenazesi çürüdü toprakta. Damadı ikinci gün cenazeyi almak için evden çıktı, sokağa yürüdü, damadını vurdular, damadı da orada öldü. O cenaze de orada kaldı. Sekizinci gün, bizler Ankara’da girişimde bulunup Bakanlık, Başbakanlık, parlamento nezdinde kıyameti koparmamıza rağmen, cenaze sekizinci gün oradan alınabildi.

Bunun hendek, barikatla, özerkliği savunmakla, birilerinin eline silah almasıyla ne gibi bir alakası olabilir? Yaşlı. 76 yaşında bir kadın. Hepsini belgeleriyle ortaya koyacağım. Benim partim buna karşı nasıl sessiz kalabilir?

Silopi’de yaşandı bu. Bebekler öldürüldü. Ha, denilecek ki “oradaki teröristler de öldürmüş olabilir.” Olabilir. Oradaki eline silah almış insanlar da öldürmüş olabilir. Bu, oradaki cenazeye hakaret yapma hakkını mı verir hükümete? Bu benim susma, buna boyun eğme mecburiyetimi mi ortaya çıkarır? Ben buna katliam dedim, ben buna zulüm dedim diye hendek, barikatı mı savunmuş olurum?

O kadar acı şeyler yaşandı ki, hiçbirinizin bunlardan haberi yok

Açıklamalarımın tamamı bunlarla ilgilidir. Ve o kadar acı şeyler yaşandı ki... Hiçbirinizin bunlardan haberi olmadığından eminim, çünkü okuduğunuz gazetelerde ve izlediğiniz gazetelerde yoktu. Bizler ancak, tuttuğumuz arşivle bunları belgeledik. Hem ulusal mahkemelerde hem de uluslararası mahkemelerde bunun yargılaması devam ediyor.

AİHM tahmin ediyorum ki, yakın zamanda bununla ilgili çok ciddi bir karar verecek zaten. Karar ne yönde olacak göreceğiz, ama ağırlıklı ihlal kararı olacağından şüphem yok. İnsanlık suçu dediğimiz şeyler işlendi, insanlık suçu. Uzun uzun bunları anlatacağım, yeri geldiğinde hepsine değineceğim.

Sayın Başkan biz bunları konuşurken, anlatırken bu bana fezleke hazırlayan savcılar sadece 9 fezleke değil, Cumhurbaşkanı’na hakaret, güvenlik güçlerine hakaret, Başbakan’a hakaret, hükümete hakaret... Bunlarla ilgili çok sayıda dava asliye ceza mahkemelerinde devam ediyor. Mardin’de, Diyarbakır’da devam ediyor. Cizre’de yaşananlarla ilgili yaptığım konuşmalardan dolayı.

“Türk askeri, polisi sivil öldürmez” diyenler 15 Temmuz’a ne diyecek?

Ne dediler biliyor musunuz? “Siz orada devletin askerinin, polisinin sivil insan öldürdüğünü, katlettiğini söyleyemezsiniz, hakaret edemezsiniz. Teröristler sivilleri öldürüyor, güvenlik güçlerimizin üstüne atıyorsunuz. Türk askeri, polisi sivil öldürmez.”

6-8 Ekim’de de bu söylenmişti, hendek, barikat döneminde de söylenmişti. 15 Temmuz için ne diyeceksiniz? Öldürenler Amerikan askeri miydi? Alman subayı mıydı? Sizin yargıladıklarınız acaba Fransız polisi mi?

Gerçekçi olalım. Bunlar Türk devlet yetkilerini kullandılar. Tamamı tutuklu, tamamı. Cizre komutanı, Sur, Silvan dahil olmak üzere, oradaki şehir operasyonlarını yöneten Adem Hududi dahil, Yüksekova komutanı, Nusaybin komutanı, Şırnak komutanı. Tek tek, isimleriyle birlikte, görevleriyle birlikte size anlatacağım. Hepsini darbeden tutuklu.

Bu ülkede hakim olduğunuza, insan olduğunuza utanacaksınız

Emniyet amirleri, hepsi açığa alınmış tutuklu. Aralarında kaymakamlar var, FETÖ’cü olarak tutuklu. Ve bunlar hendek, barikat bahanesiyle bizim sorunu diyalogla çözmemizi engellerken, içeride de bir vahşet, Bosna gibi bir katliam yapıyorlardı.

Abarttığımı düşünmeyin. Hepsini burada tek tek anlatacağım. Madem dava açıldı bana, madem ben hükümet yetkilileri ve devlet görevlileri demek suretiyle örgüt propagandası yapmışım, o halde anlatayım. Anlatmam lazım. Başka türlü içinden çıkamayız. Ne vahşetler yaşandığını göreceksiniz. Bu ülkede hakim olduğunuza utanacaksınız. İnsan olduğunuza utanacaksınız.

Ben utandım. İnsanlık vicdanı, ahlaki taşıyan herkes utanır. Ben utandım. Aylarca uyuyamadığımı hatırlıyorum. Neler yaşandı, biz anlatamadık. Dile getirilemez şeyler yaşandı. İnsanların namuslarıyla, onurlarıyla... Yeri geldiğinde anlatayım. Belgeleriyle, bilgileriyle anlatayım.

Şunu da demişim mesela. Cumhuriyet gazetesindeki açıklamam: “Devlet operasyon yapabilir. Sivil yerleşim yerlerini bu şekilde yıkmak savaş suçudur. Devlet, elinde silah bulunana karşı hukuk çerçevesinde operasyon yapabilir. Ama sivilleri katledemez, sivil yerleşim yerlerini yıkamaz.”

İddianamede bu açıklamayı bulamazsınız mesela. Devletin güvenlik güçlerini katil ilan ettiğim, bu şekilde örgütün propagandasını yaptığım, hendek, barikattakileri savunduğum, bunların hepsi. FETÖ bunu yaptı da, bu dönemin savcılarını bunları nasıl yaptılar? Halen görevdeler. Vicdanları bunu nasıl kaldırıyor? Cizre’de görevdeydi bu savcılar. Diyarbakır’da görevdeydiler. Onlar da duydular, onlar da gördüler. Siz duymadınız, gazete ve televizyonlar aktarmıyordu çünkü. İzleyemiyordunuz. Ama orada yaşayan gördü bunu. Neler yaşandığını kulaklarıyla duydu.

Benim Diyarbakır’daki evim Sur’a 10 km uzaklıktadır neredeyse. Aylarca çocuklarım, eşim, evde bulunduğum dönemde ben, uyuyamadık. Tank atışlarının seslerinden. Doğup büyüdüğüm evler, mahalleler yıkılırken, her gün oradan bir çocuğun cenazesi, bir sivilin cenazesi, mahalleden bir yaşlının cenazesi çıkarken herhalde bir tek ben görmüyordum. Bana bu soruşturmayı açan savcı da görüyordu. Bunu nasıl yaptılar, anlayamıyorum.

Bizi bu şekilde suçlarken, birkaç ay sonra ülkede darbe yapacak olan bu katillerin orada insanlarımızı katledişlerini nasıl izlediler, inanamıyorum; bir hukukçu olarak inanamıyorum.

Cemaatçi, FETÖ’cü şucu bucu yaptı da, bu savcılar nasıl yaptı anlamıyorum. Ve bir de yasa çıkardılar parlamentodan. Çünkü kendilerini güvenceye almak istediler. Dediler ki, biz sivil yerleşim yerlerinde

operasyon yapıyoruz, sivil kayıplar olabilir. Sivil yerleşim birimleri yıkılabilir. Yarın bir gün bizi bundan sorumlu tutabilirsiniz. Cumhurbaşkanı'nın talimatıyla, AKP Hükümeti bunlara özel dokunulmazlık yasası çıkardı, şehir operasyonları devam ederken. Orada ortaya çıkabilecek hiçbir idari sorumluluk güvenlik güçlerine atfedilemez diye. Bu nedenle yargılayamazsınız onları artık.

Parlamentoyu bombalayan Kürtleri mi, sivilleri mi öldüremeyecek

15 Temmuz'da parlamentoyu bombaladığına inanıyorsunuz, ama hendek, barikat olaylarında Cizreli 76 yaşındaki bir Kürt kadını öldürmüş olmaları ihtimali kabul görmüyor. Bu nasıl bir anlayıştır ya?

Bu adamlar parlamentoyu bombalayabiliyor, Kızılay'a bomba bırakabiliyor da, herkesin gözlerinin uzağında, sokağa çıkma yasağının olduğu, hiç kimsenin orada ne olup bittiğini bilmediği bir yerde, Kürtleri mi öldüremeyecekler yani. Hiç mi ihtimal yoktu? Tek biriyle ilgili soruşturma yoktur. Yüzlerce sivil katledildi, yüzlerce. Yakıldı. Diri diri yakıldı. Kayıtlarıyla size dinleteceğim burada.

Umarım kabul edersiniz, burada ses kaydını dinletiriz. Çünkü telefonun bir ucunda bodrumda "Şu anda ateş ediyorlar, çıkamıyoruz" diyen DBP Parti Meclisi üyesinin sesi var, yanmış cenazesi tanınmadığı için, ailesi tarafından aylar sonra DNA ile tespit edilebilen kişinin sesi var. Telefonun bir ucunda bir milletvekilimiz, bir ucunda Bakan var. Yine de onu o bodrumdan çıkaramadık. Diri diri yaktılar. Telefondaki çığlıkları kayıtlıdır. Herhalde onları, burada herkesin huzurunda dinletmem sizlere, sunacağım, sizler dinlersiniz.

15 Temmuz'u yapanlar, niye Şırnak'ta, Silopi'de tek bir hukuk ihlali yapmamış olsunlar

Bunları yaptılar. Niye yapmasınlar? Bu ülkeye 15 Temmuz'da bunu yapanlar, niye Şırnak'ta, Silopi'de tek bir hukuk ihlali yapmamış olsunlar? Tek bir tane. İhtimal midir? Hiçbiri yargılanmıyor. Kim yargılanıyor? Bunları ortaya çıkaran, teşhir eden, üstüne giden, yapmayın diyen, katilsiniz diyen yargılanıyor. Ama katilin kendisi, 15 Temmuz olmasa şu anda madalyası göğsünde kahraman komutan, Cizre-Nusaybin operasyonlarının kahraman komutanı diye madalyayla dolaşılıyor olurlardı. Muhtemelen Saray'da kendilerine madalya takdim edilmiş olurdu. Ki bir kısmına, isim verilerek de teşekkür edildi o dönemde. Adem Hududi başta olmak üzere.

O katillere teşekkür edilirken biz kahrolduk

Biz kahrolduk. Kusura bakmasın kimse, kahrolduk. O katillere teşekkür edilirken, kahrolduk. Devletin hukuku vardır. Biri eline silah alır, devlet hukuk içinde hareket ettiği için devlettir, o kişi hukuk içinde hareket etmediği için yasa dışı örgüttür. Ona müdahale ederken, kanunun sana verdiği yetkiler çerçevesinde müdahale edersin. Biz bunu söyledik, bunu savunduk. Bizi dinlemiyorsanız, diyalogla çözemiyorsak, izin veriyorsanız sivilleri böyle katletmeyin. Ve onlara açık açık teşekkür edildi bu ülkede, o katillere.

15 Temmuz'da ortaya çıktı. Halen inanmıyorlar, insanlar halen Cizre'de bunların sivilleri katlettiğine inanmıyorlar. Çünkü Türkiye toplumu Cizre'de ne oldu, ne bitti bilemedi. Biz bildik. Sadece biz bildik. İnsanlığımızdan utandık.

Ama bunlar ortaya çıkacak. Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne taşıdık, Birleşmiş Milletler'e de taşıdık. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne de taşıdık. Tamamı da kaydedildi. Avukatlarımız hepsini belgeledi. Otopsi raporlarından kimyasal incelemeye kadar. Tanık beyanlarından video görüntülerine, fotoğraflara kadar. Hepsi belgelendi.

Bunların bir kısmını da sizlere yeri geldiğinde anlatmaya çalışacağım.